

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

2012

Solange Petracchi

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Obecné dějiny

Bakalářská práce

**Podoba antisemitské francouzské politiky v tzv.
„vichistickém režimu“**

Solange Petracchi

Vedoucí práce:

PhDr. Pavel Sitek, Ph.D

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených
pramenů a literatury

Plzeň, 2012

.....

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucímu své bakalářské práce,
PhDr. Pavlu Sitkovi, PhD., za pomoc a poskytnuté rady, které mi
umožnily tuto práci zpracovat.

Obsah

1	ÚVOD	1
2	PÁD FRANCIE.....	3
3	EMIGRACE ŽIDŮ	10
4	PROTIŽIDOVSKÉ ZÁKONY.....	13
4.1	Protizidovská legislativa od července do září 1940.....	13
4.2	Definice nového postavení Židů ve francouzské společnosti, další zákony a zásahy	16
4.3	Arizace židovského majetku	18
4.4	Zákony z let 1941-1942	20
5	VZNIK FRANCOUZSKÝCH PROTIŽIDOVSKÝCH INSTITUCÍ.....	22
5.1	Generální komisariát pro židovskou otázku	23
6	HOLOCAUST VE FRANCII	30
6.1	Policejní razie na židovské obyvatelstvo	32
6.2	Koncentrační tábory a deportace	34
7	ZÁVĚR.....	39
8	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	41
8.1	Literatura	41
8.2	Prameny	42
8.3	Internetové zdroje	43
9	RESUMÉ	44
10	SEZNAM ZKRATEK	45
11	PŘÍLOHY	46

1 ÚVOD

Pád Francie v roce 1940 a její následná částečná německá okupace dala vzniknout francouzské vládě v neokupovaném městě Vichy. Nový režim Philippea Henriho Pétaina se vyznačoval v prvních letech vlastní iniciativou v oblasti antisemitské legislativy. V pozdějších letech panovaly neshody mezi některými hlavními francouzskými a německými představiteli ohledně internací a deportací židovského obyvatelstva, především francouzských Židů.

Cílem této bakalářské práce je analýza antisemitské politiky vedené režimem ve *Vichy*, neboť role této vlády byla mnohdy kontroverzní. Zaměřím se na rozsah a důsledky vichistických opatření proti Židům, ať již čistě francouzských či Francouzům vnucených Němci, jež ve Francii vedly ke společenským omezením a později k deportacím.

Tato práce se skládá ze tří hlavních celků zahrnujících jednotlivé kapitoly. V první části, skládající se z prvních dvou kapitol, se věnuji obecnému kontextu práce, přičemž jsou v první kapitole rozvinuty německé plány na dobytí Francie včetně samotné porážky francouzské armády. Ve druhé kapitole následuje nastínění problematiky emigrace Židů do Francie, která v meziválečných letech, především po nástupu nacistů k moci v roce 1933 a po vypuknutí druhé světové války v roce 1939, zesílila. Druhá část bakalářské práce se skládá ze třetí a čtvrté kapitoly, kde se postupně věnuji protižidovským zákonům, které vydávala na vlastním území vláda ve Vichy. Tato opatření měla jednak znemožnit Židům vykonávání povolání, z nichž by mohli mít vliv na veřejné mínění, jednak velmi zneprůjemnit Židům život v neokupované zóně. V následující kapitole nastiňuji vznik a vývoj nejdůležitějšího vichistického úřadu, jehož vedoucí činitelé, například Xavier Vallat nebo Louis Darquier de Pellepoix, společně s policií spolupracovali s Němci. Ve třetí části práce se zaměřuji na pozdější léta, kdy se francouzská policie spolu

s vichistickou vládou aktivně podíleli na velké razii na židovské obyvatelstvo. Sleduji také změnu v postoji představitelů vichistického režimu k masovým deportacím a nesouhlas například předsedy vlády Pierra Lavalu vůči represím páchaných na francouzských Židech.

Pro zpracování tohoto tématu jsem zvolila především knihu od Roberta O. Paxtona *La France de Vichy* a také knihu *Vichy et les Juifs*, kterou napsal s kolegou Michaellem R. Marrusem. Obě díla přehledně pojednávají o tzv. „temných letech“, jimž Francie prošla v rozmezí let 1940–1944. Věnují se nejen protižidovské legislativě a později deportacím, ale nastiňují i společenské hledisko problému. Další důležitou prací, kterou jsem pro zpracování použila, byla studie amerického historika Thomase J. Lauba s názvem *After the Fall: German Policy in Occupied France, 1940–1944*. Tento autor se podrobně věnuje politice německých okupantů a jednotlivým úřadům v okupované i neokupované zóně a jejich podílu na francouzském holocaustu. Z francouzských historických prací jsem využila především knihy od autorů Laurenta Jolyho *Vichy dans la Solution Finale* a od Denise Peschanského *La France de Camps: L'Internement 1938–1946*, které mi poskytly detailní přehled o funkci vichistického CGQJ a podmínkách v táborech. Při studování sekundárních zdrojů jsem musela přihlížet k rozporu ve francouzské historiografii, neboť autoři píšící před rokem 1989 viní hlavně okupanty, že vnutili Pétainově vládě veškerá protižidovská opatření. Novější autoři naopak připouští, že i vichistický režim měl svůj podíl viny. V české historiografii není toto téma zastoupené, pouze v otázce dějin antisemitismu.

2 PÁD FRANCIE

Druhá světová válka byla zahájena vpádem Němců do Polska 1. září 1939. Byl to však pouze začátek německé expanze, jež vyústila napadením západního světa. Adolf Hitler a jeho armáda dobyla 10. května 1940 Nizozemí a Belgie, což mnozí považovali za znovu provedení tzv. Schlieffenova plánu z první světové války. Německá čtyřicátá osmá tanková divize, vedená generálem Heinzem Guderianem, překročila již 14. května Ardeny¹ a dále pokračovala ve svém tažení směrem k francouzskému Sedanu, kde se nacházely francouzské jednotky přesunutá z Maginotovy linie. Němečtí vojáci tyto slabé francouzské útvary porazili a vstoupili tak na území Francouzského státu. O dva dny později překročili Němci řeku Mázu a měli tak otevřenou cestu směrem na Paříž.² Francouzské hlavní město Němci dobyli a obsadili dne 14. června 1940 a již o tři dny později nově zvolená francouzská vláda³ v čele s maršálem Philippem Henri Pétainem vnesla německým autoritám požadavek o příměří.⁴ Během několika dalších dnů se francouzská vláda přemístila do města Compiègne, kde 22. června 1940 podepsala konečnou kapitulaci. Tato událost měla symbolický podtext, kapitulací listina byla totiž stvrzena ve stejném železničním vagonu, v němž francouzská delegace v čele s maršálem Ferdinandem Fochem a generálem Maximem Weygandem⁵ přijímala kapitulaci Německa za první světové války. Francie musela ještě uzavřít příměří s německým spojencem, a sice s Itálií, jehož bylo dosaženo 25. června.⁶

Pro Němce bylo důležité, aby ve Francii formálně zůstala vláda, která by spolupracovala s okupanty, a také potřebovali udržet klid ve

---

¹ Jedná se o území ležící částečně ve Francii, Belgii a Lucembursku.

² BRUCE, Robert B., *Pétain: Verdun to Vichy*, Dulles 2008, s. 90.

³ Pétainovými předchůdci ve funkci ministerského předsedy byli Édouard Daladier (mimořádně jeden ze signatářů Mnichovské dohody) a Paul Reynaud.

⁴ BREITMAN, Richard, *Architekt konečného řešení: Himmler a vyvraždění evropských Židů*, Praha 2004, s. 139.

⁵ Generál bude ve vichistické vládě zaujímat post ministra obrany.

⁶ LAUB, Thomas J., *After the Fall: German policy in occupied France, 1940-1944*, Oxford 2010, s. 35-36.

francouzských koloniích. Hitler zpočátku uvažoval, že Francouzům nařídí uhrazení „okupačních nákladů“ a deportaci 1,5 milionu francouzských válečných zajatců do Německa⁷, spokojil se s rozdělením země. Němcům však nestačilo, že byla Francie poražena, chtěli zajistit, aby pro ně již tato země nikdy v budoucnu nepředstavovala hrozbu.⁸

Území zaniklé třetí republiky, což byl stále oficiální název pro oblast, kde vládla vichistická vláda, bylo rozděleno na část okupovanou, ta byla na severu, a neokupovanou nacházející se na jihu (od roku 1942 také obsazená Němci)⁹. Změnou ale prošly i konkrétní oblasti Francie, jelikož Alsasko-Lotrinsko se stalo faktickou součástí Říše (nebylo však formálně anektováno) a oba severní departementy spravoval vojenský velitel Belgie a severní Francie. Italové se také ozvali se svými územními požadavky a získali malé území u společných hranic.¹⁰

Pétainovi nebylo dovoleno vládnout neobsazené části z hlavního města Paříže, proto pro sídlo národní vlády zvolil lázeňské město na jihu Francie s názvem Vichy.¹¹ Podařilo se tak promyšleně decentralizovat moc Francie, aby bylo dosaženo oslabení francouzského nacionalismu.¹² Němci docílili dalšího úspěchu, kdy Francouzům na jihu vládli lidé, kteří se starali o správu země a spolupracovali s okupanty, a navíc byli tito zástupci z větší části celonárodně uznáni.¹³ Současně z mezinárodního hlediska panovaly různorodé názory na nový „stát“. Například postoj Velké Británie byl odmítavý, neuznala vichistickou vládu jako legitimní a taktéž nerespektovala neutralitu, kterou si pro Vichy přál Pétain.¹⁴ S maršálem nastala nová éra změn a skončila tím Třetí republika. Jeho

---

⁷ Zaplacení reparací však bude ještě Francouzům uloženo. Denně měli zaplatit 20 milionů říšských marek a v dalších letech se tyto sankce zvyšovaly. Viz GÖTZ, Aly, *Hitlerův národní stát: Loupení, rasová válka a nacionální socialismus*, Praha 2007, s. 137.

⁸ MAZOWER, Mark, *Hitlerova říše: Nacistická vláda v okupované Evropě*, Brno 2009, s. 124.

⁹ Viz příloha č. 1.

¹⁰ GÖTZ, Aly, *Hitlerův národní stát: Loupení, rasová válka a nacionální socialismus*, Praha 2007, s. 136–137.

¹¹ Pro tuto vládu budu používat pojem *Vichy* či vichistická vláda.

¹² MAZOWER, s. 125.

¹³ Tamtéž, s. 126.

¹⁴ BRUCE, s. 102.

moc velmi vzrostla, měl rozsáhlé pravomoci a neváhal proto až do odvolání pozastavit činnost parlamentu. V novém státním zřízení došlo i na kritiku předchozích ministrů, jimž byla vytýkána nedostatečná příprava na válku v roce 1940. Za tato obvinění byli souzeni. Vláda ve Vichy vyhlásila tzv. „Národní revoluci“, která měla antisemitský a protirepublikánský charakter.¹⁵ V rámci této revoluce bylo vytvořeno nové heslo: *Práce, Rodina, Vlast (Travaile, Famille, Patrie)*, které nahradilo známou formuli z Velké francouzské revoluce *Svoboda, Rovnost, Bratrství (Liberté, Égalité, Fraternité)*¹⁶. Patrný je tedy posun v myšlení nově ustanoveného režimu, který tak přetvořil svou politiku a přiklonil se k fašistickému táboru.¹⁷ Diskriminace této politiky spočívala například v boji proti velkému počtu „cizinců“ a jejich vlivu, a také v boji proti korupci.¹⁸ Pilíře vichistického antisemitismu představovaly teorie krajní pravice, jež se domnívala, že Židé jsou hrozbou a vytváří tajnou společnost, která je loajálnější vlastním lidem, než Francii jako vlasti. Na rozdíl od německého rasisticky motivovaného antisemitismu byla ideologie Vichy ovlivněna vlastenectvím a její představitelé se snažili o odstranění těch lidí, kteří se odmítli asimilovat do francouzské společnosti. Ačkoliv Pétain sám nebyl nijak horlivým antisemitou, byl přesvědčen, že Židé stojí z části za problémy, které mělo předchozí státní zřízení – Třetí republika, v níž sice panovala demokracie, ale také chaos. Maršál Pétain proto chtěl Židy spolu se Svobodnými zednáři a komunisty kontrolovat. Přestože se program vichistické ideologie mírně odlišoval od nacistické, Pétain a jeho ministři spolupracovali s Němci, kteří okupovali severní území Francouzského státu.¹⁹

Francie byla tedy rozdělena a pro Němce bylo nutné vytvořit v okupované zóně správní štáb vojenského velitele (*Militärbefehlshaber in*

---

¹⁵ MAZOWER, s. 126.

¹⁶ Viz příloha č. 2.

¹⁷ BRUCE, s. 101.

¹⁸ MARRUS, Michael R, *The Holocaust in History*, Hanover 1987, s. 71-72.

¹⁹ BRUCE, s. 101-102.

Frankreich)²⁰, jenž měl sídlo v Paříži. MBF bylo podřízené Walteru von Bruchitschovi, německému generálnímu polnímu maršálovi, do vedení tohoto úřadu byl dosazen Johannes Blaskowitz. Německý generál s velice neobvyklými postoji (dosud působící v Polsku), byl Němci znám jako předválečný odpůrce nacistického režimu. Znelíbil se Hitlerovi tím, že kritizoval ve dvou zprávách konání jednotek *Einsatzgruppen* Heinricha Himmlera právě v Polsku. MBF však vedl pouhých 13 dní a byl vystřídán generálem Alfredem Strecciusem a následně generálem Ottou von Stülpnagelem.²¹ Tento orgán se skládal ze dvou oddělení, a sice ze správního a hospodářského. Ve vedení správního oddělení stanul Werner Best, jenž zde působil do osudného roku 1942. Druhé oddělení vedl dr. Elmar Michel a řídil tak všechny finanční záležitosti. Další institucí, jež se etablovala, byla Komise pro zachování příměří ve Wiesbadenu. Po celou dobu okupace se její úředníci starali o vyjednávání s vichistickou vládou. Zachováno bylo německé velvyslanectví sídlící v Paříži, které určitým způsobem symbolizovalo francouzskou suverenitu. Nicméně, pro Němce nebyla tato instituce příliš důležitá, neboť neměla takový vliv na německou politiku.²²

O německo-francouzské diplomatické styky se staral velvyslanec Otto Abetz, který byl jmenován německým ministrem zahraničí Joachimem von Ribbentopem. Abetz se již během meziválečných let angažoval v mládežnické organizaci, jež si kladla za cíl zlepšení vztahů mezi Německem a Francií. Po uchopení moci nacisty nechal stranou své pochybnosti o novém režimu a dále se snažil rozvíjet přátelské styky mezi oběma státy. Francouzské obavy v těchto letech uklidnil tím, že pořádal kulturní výměny mezi jednotlivými veteránskými organizacemi obou zemí a dalším jeho krokem bylo vlastní rozšíření styků s různými francouzskými intelektuály. Přestože stále ještě nebyl členem nacistické

---

²⁰ Dále jen MBF.

²¹ LAUB, s. 41–43.

²² GÖTZ, s. 136-137.

strany, chtěl být užitečný Němcům. Abetz se na Ribbentropův popud zapojil do organizace zvané *Deutsch-Französische Gesellschaft* (Německo-francouzská společnost), jejímž úkolem bylo podporovat mezinárodní pochopení mezi oběma státy, ale také rozšiřování propagandy. Abetz vytvořil na základě Hitlerových a Ribbentropových instrukcí strategii kolaborace mezi jím a francouzskou vládou, jež rozdělil do tří částí. Jako první krok považoval za nutné seznámit se s francouzskými politiky a zajistit tak jejich potenciální spolupráci a již 15. červenec zaslal německým orgánům seznam „spolehlivých“ lidí. Podařilo se mu tak být v kontaktu s vichistickou vládou. Druhým krokem si Abetz zajistil kontrolu nad několika francouzskými novinami (z různých politických spekter) především tím, že do vedení jejich redakcí dosadil jemu loajální osoby. Velvyslanec tak ovlivňoval francouzské veřejné mínění. Třetí částí jeho strategie se staly útoky na rasové odpůrce, v jejichž rámci prohledával státní knihovny, archivy a církve, aby vytvořil kompletní evidenci případných protiněmeckých spiknutí. Jeho plány však nekončily u evidence nepřátel, ale pokračovaly konfiskacemi uměleckých děl, které vlastnili Židé. Toto počínání odůvodnil snahou finančně vyčerpat francouzské Židy a také snahou o uchránění kulturních památek před zničením válkou. Později však Abetz opustil politiku konfiskací z toho důvodu, že Němci vypadali jako by kradli francouzská umělecká díla a soustředil se pouze na zajištění spolupráce mezi Francouzi a Němci.²³ Po stanovení nové strategie hovořil Abetz s Hitlerem ohledně propuštění francouzských zajatců a také o dalších úlevách ve prospěch Vichy, ale Hitler mínil, že nejdříve musí Francouzi dokázat svou loajalitu, například tím, že by povolili Němcům ovlivnit administrativu a ekonomii. Po splnění těchto požadavků by MBF mohl přemýšlet o uvolnění restrikcí v oblastech cestování a obchodu. Laub se domnívá, že německé velvyslanectví mělo oproti vojenskému MBF menší váhu. Abetzovy snahy o vzájemnou spolupráci podporovali i někteří diplomaté a Ribbentrop

---

²³ LAUB, s. 52–55.

následně ujistil Francouze, že budou mít své místo v nové reorganizované Evropě. Požadoval ovšem za to, aby Francie pomohla Německu porazit Velkou Británii. Další tlak na Pétaina a Pierra Lavalu (ministra zahraničí v měsících červenci – prosinci 1940, poté se k moci vrátil až v roce 1942) činil Hitler na konci října 1940. Uvedení zástupci francouzské a německé strany se sešli v Montoire, kde francouzští představitelé vlády zavrhlí dřívější francouzské vyhlášení války Německu, žádali Hitlera, aby se nedopustil stejné situace z roku 1918 a dle Lauba ho prosili o velkorysé řešení v jejich prospěch. Nicméně Laube interpretuje Hitlerův postoj tak, že někdo za válku musel zaplatit a alespoň naznačil, že většinu nákladů spojených s válkou by mohla zaplatit Velká Británie, ale opět jen v případě, že Francie Německu poskytne požadovanou pomoc. Jednání mezi Abetzem a vichistickou vládou pokračovala a zrodily se z nich tzv. *Pařížské protokoly*, ve kterých *Vichy* povolovalo Němcům obstarání zásob pro Afrikakorps a využití francouzských vojenských základen v Sýrii, Iráku, Bizertu a Dakaru. Za podpis těchto protokolů požadovali Francouzi propuštění přibližně 80 000 válečných zajatců, snížení okupačních nákladů, které musela vichistická vláda Německu platit po pádu Francie, také chtěla uvolnění obchodu a v neposlední řadě žádali i souhlas s rozšířením francouzské armády. Hitlerovi a Ribbentropovi se však tyto požadavky zdály přehnané, odsoudili je a omezili Abetzovu moc. Politické třenice pokračovaly i po vpádu Němců do Sovětského svazu v roce 1941, kdy Němci opět tlačili na vládu ve *Vichy*, aby vyhlásila válku Velké Británii a výměnou za to by dostala určité úlevy. Představitelé vichistického režimu však nejdříve chtěli splnit své požadavky. Abetz nemohl žádnou ze stran přesvědčit, aby ustoupila, a proto navázal spolupráci s několika krajními fašisty, jako například s Jacquesem Doriotem nebo Eugènem Delonciem, kteří podporovali nacisty a neměli na ně žádné požadavky jako vichistická vláda, ovšem tyto extremisté měli minimální podporu veřejnosti. Nakonec tyto protokoly upadly v zapomnění. Ani v pozdějších letech Hitler

nedůvěřoval Francouzům, protože neměli „árijskou“ krev a mohli by podle něj ohrozit jeho boj proti Židům. Nedůvěřoval však ani Abetzovi, jelikož se oženil s Francouzkou. Hitler Abetze využíval v dobách, kdy kolaborace mezi oběma státy přinášela pro Německo užitek, ale také spoléhal na hrubou sílu, kterou si chtěl zajistit docílení svých požadavků. Abetz ve svých diplomatických jednáních Francouzům sliboval, že s nimi bude Německo dobře jednat, jeho slova však bez Hitlerovy důvěry nebo prostředků pro nezávislé jednání neměla žádnou váhu.²⁴ Abetz svou velvyslaneckou funkci zastával do osvobození Francie v roce 1944.²⁵

Novou éru pro vichistickou Francii zahájili Němci požadavkem, aby Pétain prohlásil *Vichy* za člena Osy²⁶ a přidalo se do války na straně Německa. Pétain nemínil přistoupit na německé příkazy, a proto došlo v listopadu 1942 k okupaci i vichistické Francie (do té doby svobodné).²⁷

---

²⁴ LAUB, s. 55–58.

²⁵ Tamtéž, s. 53.

²⁶ Osou míníme vojensko-politické uskupení nacistického Německa, Itálie a později také Japonska.

²⁷ BRUCE, s. 108.

3 EMIGRACE ŽIDŮ

Období po skončení první a několik let po vypuknutí druhé světové války můžeme popsat jako další časový úsek charakteristický vysokým přílivem židovských uprchlíků do Francie. Ze strany Francie byla uplatňována různá omezení a zákony a v neposlední řadě také vynucené přesuny Židů. Stala se útočištěm v meziválečných letech například pro polské židovské rodiny, které utíkaly před silnými antisemitskými postoji v Polsku, jež se objevovaly ve společnosti již od obnovení Polska v roce 1918. Situace se postupně velmi zhoršila v meziválečných letech.²⁸ Ve Francii poválečné éry byli přistěhovalci vítáni. Díky nastolené vstřícné politice získávali lidé snazším způsobem státní občanství. Vláda totiž spatřovala v přílivu nových lidí naději na zlepšení situace způsobené první světovou válkou. Ovšem po hospodářské krizi třicátých let, bylo na Židy nahlíženo s despektem a antisemitské nálady opět vyvstaly.²⁹ Zahraniční Židé byli v očích francouzské vlády, v čele s Édouardem Daladierem, viděni jako nepřátelé. Proto byli internováni v nových táborech, kam byli původně posíláni utečenci ze španělské občanské války.³⁰

V září 1939 po rozpoutání války Německem odešli lidé z mnoha zemí do Francie, aby unikli nacistické politice. Po dobytí francouzské půdy, byli Židé internovaní na severu okamžitě odesláni na jih. Jednalo se o cizí uprchlíky, mezi nimiž se nacházela zahraniční židovská populace. V Paříži v roce 1940 byla židovská komunita velmi početná, žilo zde až 90 procent Židů z celé Francie. A stali se prvními, kteří museli město opustit. Zůstali pouze ti, kteří byli příliš staří nebo příliš nemocní na to, aby mohli cestu absolvovat. Francouzští Židé, jistí si svou francouzskou národností a mnoholetou asimilací, nedbali varování, a tudíž

---

²⁸ ZUCCOTTI, Susan, *Holocaust Odysseys: The Jews of Saint-Martin-Vesubie and Their Flight Through France and Italy*, New Haven 2007, s. 13.

²⁹ MARRUS, s. 164.

³⁰ DIAMOND, Hanna, *Fleeing Hitler: France 1940*, Oxford 2007, s. 123.

nepovažovali Němce za tolik nebezpečné. Necháпали, proč mají opustit město za to, že jsou židovského původu, ačkoliv se cítili být Francouzi. Internovaní cizinci měli stále strach, že budou předáni do německých rukou. Pétain francouzským Židům doporučoval, aby nikam neodjížděli a sdíleli trpký osud národa.³¹

Ovšem po ustanovení vichistického režimu bylo nastoleno několik opatření, která měla Židy diskriminovat. Již ve výše uvedené kapitole byla zmíněna rozhodnutí, prostřednictvím kterých bylo revidováno několik žádostí o státní občanství z předchozích let. Vláda ve Vichy se domnívala, že zjednodušení v zákonech z roku 1927 umožnila cizincům získat občanství příliš snadno. Panoval názor, že určité skupiny obyvatelstva mají příliš škodlivý vliv na francouzskou společnost. Mezi tyto skupiny řadili občany židovského původu, protestanty, členy svobodných zednářů a od roku 1940 mezi ně počítali i členy komunistické strany.³²

Mnoho lidí odešlo do neokupované zóny a domnívali se, že zde vše přečkají a časem se budou moci opět vrátit do svých domovů. Někteří zastupitelé se obávali, zda bude dostatek zásob pro všechny a také z těchto lidí prefekti vytvořili záložní skupiny pracovníků, kteří měli být nasazeni na uvolněná místa po mobilizovaných vojácích.³³ Dostaly název Skupiny zahraničních pracovníků (Groupements de travailleurs étrangers)³⁴. Někteří byli nuceni vstoupit do civilních pracovních skupin pro cizince. V GTE se nacházeli polští, českoslovenští i francouzští vojáci, dále pak dobrovolníci z Cizinecké legie ale i další, kteří se nemohli vrátit do své vlasti. Tito muži pracovali na opravách silnic, byli horníky a

---

³¹ DIAMOND, s. 123-125.

³² PAXTON, Robert O., *La France de Vichy 1940–1944*, Paris 1997, s. 214–215.

³³ DIAMOND, s. 129.

³⁴ Dále jen GTE.

vykonávali další manuální práce za velmi malé mzdy. Třetinu z nich tvořily osoby židovského původu.³⁵

Ustanovením demarkační linie, rozdělující severní a jižní část Francie, Němci zavedli rozsáhlou síť kontrolních stanic, čímž bránili v návratu domů těm osobám, které nechtěli v okupované zóně. Tato opatření se týkala také tzv. „zakázané zóny“.³⁶ Uprchlíci, kteří zde měli domov, se nemohli vrátit. Přejít hranice Němci však povolili na tomto místě pouze důležitým státním úředníkům či bankéřům a odborníkům v tovární výrobě.³⁷ Jiným případem byli obyvatelé Alsaska a Lotrinska (nyní oblasti anektované Německem), kteří byli přemlouváni, aby se vrátili do zdejších domovů. Museli ale zároveň dokázat, že zde má jejich rodina své kořeny, jinak jim byl návrat zapovězen. Němci zde také odmítali vstup Židů jak francouzských, tak zahraničních, nesměli sem ani cizinci pocházející z Rakouska, Polska, Československa a lidé bez státní příslušnosti. V září 1940 zaslala německá správa francouzské vládě seznam těch, kteří nesmí překročit tuto linii. Kruté tresty stíhaly všechny, kteří byli pro Němce oněmi „nežádoucími“ osobami, jež chtěly překročit hranici. Dle výpovědí, jakmile byla spatřena v blízkosti hranice osoba židovského původu, okamžitě byla zastřelena. Pokud se německé autority dozvěděly, že se někdo z těchto lidí chystá přejít linii i například s povolením francouzských představitelů, bez váhání a bez jakéhokoliv upozornění uzavřely hranice mnohdy až na několik týdnů.³⁸

---

³⁵ ZUCCOTTI, s. 41–42.

³⁶ O této zóně nebyla zmínka v dohodách o kapitulaci Francie a vznikla až o měsíc později, v červenci 1940. Součástí byly departementy Pas-de-Calais, část Sommy, Aisne a Arden. Tyto oblasti utrpěly velké válečné škody na infrastruktuře, a proto s nimi bylo zacházeno jinak než s ostatními dobytými územími.

³⁷ DIAMOND, s. 156.

³⁸ Tamtéž, str. 156–157.

4 PROTIŽIDOVSKÉ ZÁKONY

Následkem francouzské kapitulace v roce 1940 byla Francie rozdělena do dvou částí. Severní území bylo okupováno Němci, jižní neobsazené území spravovala vláda se sídlem ve městě Vichy.³⁹ Vichistická vláda v čele s maršálem Philippem Pétainem a s ministrem spravedlnosti Raphaëlem Alibertim se okamžitě ujala vlastní kampaně proti Židům, tedy ne jen pod německým tlakem, ale i z vlastní iniciativy. Tato kampaň navazovala na dlouhodobé protižidovské prioritní zájmy státu. Diskriminující politika byla součástí Pétainova programu „Národní revoluce“, jak již bylo výše zmíněno.⁴⁰

Utuzení Pétainovy autoritativní vlády a nová opatření však nepostihovaly jen židovské obyvatelstvo, ale i „tajné“ spolky jako byli například Svobodní zednáři, trpěly jimi i cizinci a komunisté. Zákazy se v roce 1940 týkaly také departementálních rad a dalších institucí, čímž byla velmi omezena svoboda části obyvatel Francie.⁴¹

4.1 Protižidovská legislativa od července do září 1940

Měsíc po pádu Francie byl přijat zákon, který dal vzniknout novému výboru, jenž měl stanovenou systematicky prověřit všechny tzv. naturalizační akty vydávané od roku 1927, kdy vláda uzákonila udělování občanství těm, co se narodili v zahraničí, dále cizím státním příslušníkům, kteří si vzali francouzské občany, ale také dětem, jež se narodily cizím rodičům na francouzském území. Revize tohoto zákona tedy postihla mnoho lidí, kteří byli od roku 1927 včleněni do francouzské společnosti. Francouzského občanství bylo zbaveno 17 000⁴² osob, z nichž 6 000 tvořili občané židovského původu. V následujícím měsíci vláda ve Vichy

---

³⁹ Odtud obecný název pro toto a jeho vládu.

⁴⁰ MARRUS, s. 71–72.

⁴¹ WIEVIORKA, Olivier, *Orphans of the Republic: the nations's legislators in Vichy France*, Cambridge – Massachusetts 2009, s. 110.

⁴² Dle jiných údajů to bylo 15 154 osob, z nichž 40 procent tvořili Židé, viz PAXTON, Robert O., *La France de Vichy 1940-1944*, Paris 1997, s. 214.

vydala další opatření, jež předznamenala budoucí politiku nesvobody a internací.⁴³

Šéf německé policie, Walter Krüger, poslal v srpnu z okupovaného Bordeaux za demarkační linii 1 400 německých Židů a ujistil je, že jsou volní. Francouzské autority na jihu je však uvěznil v táboře Saint-Cyprien ve východních Pyrenejích.⁴⁴ Mezi těmito uvězněnými byli i někteří veteráni z první světové války a Židé, kteří se odvolali v Berlíně proti tomuto chování a požadovali od Němců záruku na zrušení jejich uvěznění.⁴⁵

V témže měsíci byl zrušen Marchandeaův⁴⁶ výnos z jara 1939. Odvoláním tohoto zákona bránícímu útokům na židovské obyvatelstvo však nová francouzská vláda schválila veřejné projevy antisemitismu.⁴⁷ Po legalizaci protižidovské propagandy mezi občany, následovaly další legislativní kroky, které ztěžovaly běžný život židovské populace. Příkladem může být departement Allier, kam spadalo Vichy, jenž byl Židům zapovězen.⁴⁸ Stupňování vichistické agresivní politiky je možné sledovat i v návrhu ze třetího srpna 1940, kdy Otto Abetz ve funkci nového německého velvyslance v Paříži hovořil s Adolfem Hitlerem o situaci ve Francii. Hitler mu sdělil, že žádá vyřešení židovského problému v celé Evropě a zároveň chce po dobytých zemích či spojencích odsun Židů.⁴⁹ O měsíc později však byla možnost vystěhování 2 000 Židů na Madagaskar zkoumána na francouzské půdě, návrh byl ale z důvodu finanční nákladnosti zamítnut.⁵⁰ Abetz i nadále spolupracoval se svými nadřízenými v Německu ohledně vyhoštění Židů z okupované zóny.

---

⁴³ CURTIS, Michael, *Verdikt nad Vichy*, Praha 2002, s. 128.

⁴⁴ Francouzské tábory fungovaly již od roku 1939.

⁴⁵ PAXTON, Robert O., MARRUS, Michael R., *Vichy et les Juifs*, Paris 1981., s. 28.

⁴⁶ Tento muž se zasloužil o zákaz vydávání publikací a výroků mířených proti Židům.

⁴⁷ CURTIS, s. 129.

⁴⁸ PAXTON, s. 218.

⁴⁹ Později v roce 1947 Abetz uvedl, že se Hitler nezmínil o Madagaskaru, ale o Spojených státech, které se mu zdály vhodnější (ovšem ani toto řešení se nezdálo příliš reálné, USA by nechtěly přijmout miliony vystěhovaných Židů). Citováno z knihy: BREITMAN, Richard, *Architekt konečného řešení: Himmler a vyvraždění evropských Židů*, Praha 2004, s. 143.

⁵⁰ JACKSON, Julian, *Francie v temných letech 1940-1944*, Praha 2001, s. 350.

Koncem srpna zaslal Joachimovi von Ribbentropovi (německému ministru zahraničních věcí) návrh na protižidovské opatření týkající se „vzdálení“ Židů z neokupované zóny Francie. Návrh zahrnoval zákaz návratu těch Židů do okupované části, kteří v předchozí době uprchli do svobodné zóny. Židovských obyvatel žijících v severní nesvobodné části se týkala povinná registrace na prefektuře, dále si museli židovští majitelé společností a obchodů vyvěsit na viditelné místo své živnosti zvláštní plakát, jímž dávali na vědomí, že obchod patří židovskému vlastníkovi. Dokonce museli být označeni i správci obchodů, jejichž židovští majitelé uprchli. Abetz se domníval, že by jeho návrhy mohla okupační vláda v budoucnu potřebovat.⁵¹

V posledních zářijových dnech byl Reinhardem Heydrichem, generálem německé policie a šéfem Hlavního úřadu říšské bezpečnosti (*Reichssicherheitshauptamt*)⁵² a také německé bezpečnostní služby (*Sicherheitsdienst*)⁵³, vyjádřen souhlas se všemi Abetzovými myšlenkami, proto 27. Zářetí vešla v platnost další omezení týkající se Židů v severní okupované zóně. Představení jednotlivých židovských komunit museli v případě zájmu francouzských autorit předat veškeré informace o židovských obyvatelích v dané oblasti.⁵⁴ Zároveň ve stejné době bylo vichistickou vládou v neokupované jižní zóně nařízeno sčítání lidu, první svého druhu, jež obsahovalo zvláštní ustanovení pouze pro osoby židovského původu.⁵⁵ Heydrich také po úspěšném zahájení politiky oddělující Židy od ostatních francouzských občanů považoval za nutné, aby se odborníci z bezpečnostní policie aktivně angažovali ve Francii a úzce spolupracovali s příslušnými francouzskými úřady, čímž by byly dosaženy efektivní kroky proti Židům.⁵⁶

---

⁵¹ PAXTON, MARRUS, s. 21.

⁵² Dále jen RSHA.

⁵³ Dále jen SD.

⁵⁴ Tamtéž, s. 22.

⁵⁵ PAXTON, s. 220.

⁵⁶ BREITMAN, s. 146–147.

4.2 Definice nového postavení Židů ve francouzské společnosti, další zákony a zásahy

Léto a podzim 1940 se vyznačovalo prvními vážnějšími kroky vichistické vlády proti Židům, z nichž vyniká zákon, tzv. Židovský statut (*Le Statut des Juifs*) z 3. října 1940 o postavení Židů⁵⁷. Ústavně tak byli prohlášeni dle rasových zákonů za francouzské občany s nižším sociálním a zákonným postavením. Toto opatření definovalo, kdo je z pohledu francouzského státu židovského původu. Také bylo těmto lidem zakázáno vykonávat ta povolání, která by mohla mít vliv na názor populace. Mezi tyto zakázané činnosti patřilo učitelství, advokacie, práce v novinách či rádiu, nebo dokonce působení v divadle a kinematografii. Avšak výjimku tvořili ti, kteří se vyznamenali během první světové války či při obraně Francie proti Němcům v letech 1939-1940. Následně byl snižován počet židovských občanů vykonávajících svobodná povolání.⁵⁸ Znemožněno bylo Židům působení v úřadech, do nichž byli zástupci voleni.⁵⁹ Tento zákon téměř znemožňoval emigraci Židům pocházejících z jiných států. Dotkl se také cizích demobilizovaných vojáků - Čechů, Poláků, Arménců. Samostatnou skupinu tvořili také tzv. „bílí“ Rusové, kteří nesouhlasili s nástupem bolševiků k moci v Rusku, a proto emigrovali do Francie.⁶⁰

Mezi další říjnové vyhlášky omezující židovskou svobodu patří i zákon ze 4. října, jímž vichistická vláda legalizovala domácí vězení a internace Židů nefrancouzského původu.⁶¹ Prefekti byli pověřeni internací židovských obyvatel a v případě, že Židy neinternovali, měli možnost přidělovat jim povolení k pobytu.⁶² V rámci této politiky se vichistická vláda zaměřila i na alžírskou židovskou populaci. Prostřednictvím vládního výnosu ze 7. října 1940 zrušila platnost tzv. Crémieuxova

---

⁵⁷ Viz příloha č. 3.

⁵⁸ PAXTON, s. 17.

⁵⁹ BRUCE, s. 101.

⁶⁰ GIRAUDIER, Vincent, *Les Bastilles de Vichy*, Paris 2009, s. 74.

⁶¹ Tamtéž, s. 75.

⁶² PAXTON, s. 218.

dekretu⁶³, jenž zaručoval Židům z Alžírsko francouzské občanství.⁶⁴ Ztráta občanství, ale i politických práv, se týkala 100 000 alžírských Židů (v roce 1940 zde žilo přibližně 120 000 Židů). Nutno dodat, že Alžírsko jako francouzská kolonie spadalo pod vichistickou vládu, proto i zde platily zákony vyhlášené ve *Vichy* a zůstaly v platnosti i přes vylovení amerických sil v severní Africe. Zrušeny byly až po zavraždění Françoise Darlana⁶⁵, do jeho funkce pak nastoupil generál Henri Giraud.⁶⁶

Po zrušení Crémieuxova dekretu musela vichistická vláda řešit otázku Židů, které Němci vystěhovali z oblastí Bádenska a Porýní-Falcu. K těmto dvěma německým regionům byly připojeny oblasti Alsaska a Lotrinska, čili francouzské regiony anektované Třetí říší. Z obou oblastí byli vylučováni již od července 1940 Židé, z Alsaska to bylo 17 738 Židů.⁶⁷ V Bádensku a Porýní-Falcu nechali správci těchto území, Josef Bürckel a Robert Wagner, zatknout kolem 6 504 Židů, které poté zavezl zaplombovaný vlak do Lyonu, to vše bez vědomí francouzské vlády. Mezi těmito lidmi byli převážně staří ve věku šedesáti a více let, dokonce nejstaršímu bylo sto čtyři let, nechyběly zde ani děti. Němci poté měli v úmyslu poslat do Francie až 270 000 Židů. Francouzům se takovéto jednání ze strany Německa samozřejmě nelíbilo.⁶⁸ Tato tzv. „opération Bürckel“ byla završena internací vyhnaných německých Židů v táboře Gurs v Pyrenejích.⁶⁹

Politická situace v listopadu a v prosinci 1940 pokračuje v duchu dalších francouzskou vládou nepovolených přesunů židovských obyvatelů. Koncem listopadu Němci transportovali 247 lucemburských

---

⁶³ Jedná se o poměrně starý zákon z roku 1871. Viz PAXTON, s. 218.

⁶⁴ GIRAUDIER, s. 75.

⁶⁵ Darlan byl francouzským admirálem, v letech 1940–1942 se stal ministrem námořnictva, v letech 1941–1942 i ministrem zahraničních věcí. Zavražděn byl v Alžíru v roce 1942. Pro více informací viz BROŽ, Ivan, *Středomoří v ohni druhé světové války*, Praha 2006, s. 51–56 a s. 259.

⁶⁶ CURTIS, s. 142.

⁶⁷ GIRAUDIER, s. 75.

⁶⁸ PAXTON, MARRUS, s. 28.

⁶⁹ GIRAUDIER, s. 76.

Židů, které francouzský ministr zahraničních věcí nepřijal a nařídil jim odjet do Orthez. Generál Doyen⁷⁰ oficiálně protestoval proti tomuto jednání. Je tedy možné vidět, že i v této době se našel někdo, dokonce představitel vysoké funkce, kdo se nebál vystoupit proti oficiálním vládním nařízením.⁷¹

4.3 Arizace židovského majetku

Finanční prostředky vytěžené z procesu tzv. arizace⁷² byly přeměněny v pokladniční poukázky pro francouzský stát, ale také v hotovost, jíž následně volně disponovali Němci k pokrytí rozpočtu okupačních potřeb. Němečtí komisaři vkládali jistou velkou část z arizovaného jmění do fondů, z nichž pak financovali náklady na válku. Navíc veškerý nepřátelský majetek byl spravován dle devizově právních opatření, díky nimž se devizy, zlato a zahraniční cenné papíry musely odevzdat a následně byly nabídnuty k odkoupení říšské úvěrové pokladně v Paříži.⁷³

Na podzim 1941 bylo nařízeno francouzským velitelstvím ochrany deviz, aby se vyplácely obligace vydané francouzským státem v předchozích letech, u nichž se blížilo datum splatnosti, jen v případě, že to bude přáním osoby, jež má právo s nimi nakládat. Veškeré židovské a nepřátelské obligace tak zůstaly zablokované. Jednotlivá vydávaná opatření týkající se tzv. „dejudizace“ majetku působila jako evidence hodnot a majetku omezující možnosti vlastníků. Vybraní správci museli co nejrychleji majetek prodat. Již v říjnu roku 1940 Němci požadovali urychlené prosazení všech opatření proti Židům a nasazení nucených správců, jimiž měli být hlavně Francouzi, do zatím ještě uzavřených židovských obchodů. Ti se ujali, po následném nařízení o povinnosti

---

⁷⁰ Jednalo se o francouzského delegáta Komise příměří ve Wiesbadenu (La Commission d'armistice à Wiesbaden), která se zabývala záležitostmi příměří (např. demobilizací či válečnými zajatci) z roku 1940.

⁷¹ PAXTON, MARRUS, s. 29.

⁷² Arizace znamená vyvlastnění majetku osob židovského původu a jeho následného převedení rukou německých árijských obyvatel. Arizace se týká pouze majetku, nejedná se o žádnou germanizaci národa v kulturním smyslu.

⁷³ GÖTZ, s. 188–189.

ohlášení a označení židovského majetku, podniků, obchodů, bank i případných židovských podílů. Němci si přáli Francii vyčištěnou od židovského vlivu, jejich finance a nemovitý majetek chtěli předat německé vlasti a armádě a údajně i francouzskému obyvatelstvu. Zatčení byli i někteří obyvatelé židovského původu, a to na německý příkaz.⁷⁴

Definitivní arizaci měly ale provést francouzské úřady, kdy by výnosy byly přesunuty do francouzské státní pokladny. Toto opatření se však příliš nelíbilo Němcům, ale bylo nutné pro zdánlivé dodržování Haagské úmluvy o vedení pozemní války.⁷⁵ Příkladem francouzské angažovanosti na severu může být i pařížská varianta „židovské pokuty“, kdy na konci roku 1941 byla Židům z Paříže udělena pokuta dosahující jedné miliardy franků. Státní aparát Francie použil především akcie bohatých rodin de Gunzburg a Javal, jež uprchly do Ameriky. Sto milionů franků získala ta část pařížského obyvatelstva, která byla poškozena britskými leteckými nálety. Kvůli rozdělování těchto peněz byl vytvořen nový úřad s názvem Výbor dělníků okamžité pomoci (*Comité ouvrier du secours immédiat*). Francouzskou „dejudizaci“ prováděla pod hlavičkou úřadu Generálního komisariátu pro židovské otázky (*Commissariat général aux questions juives*) tzv. Sekce IX, která byla vytvořena právě pro ekonomické účely, a do jejíž agendy spadala arizace. Jen o zabavené akcie se staralo francouzské Ministerstvo financí. Prodávalo je nebo měnilo v poukázky či půjčky pro vlastní stát. Z tohoto však těžilo i samotné Německo.⁷⁶

---

⁷⁴ GÖTZ, str. 190–192.

⁷⁵ Tyto úmluvy z roku 1899 (později doplňovány) obsahovaly pravidla pro vedení války, týkaly se například problematiky válečných zajatců, nemocných a raněných, ale také zakázaných způsobů a prostředků vedení válek, například byla zakázány tříštivé střely tzv. „dum-dum“. Pro více informací viz: LAUB, s. 91.

⁷⁶ GÖTZ, s. 193–195.

4.4 Zákony z let 1941-1942

V dalších dvou letech pokračovala francouzská vláda ve vydávání omezujících a mnohdy i ponižujících opatření týkajících se židovské populace.

Po vyhlášení Židovského statutu v roce 1940 následoval 2. června 1941 druhý Statut, který rozšiřoval protižidovskou legislativu. Tento nový dokument byl přijat Alibertovým nástupcem, Josephem Barthélemyem. Avšak hlavní roli při jeho navrhování a organizování měl Xavier Vallat, vedoucí činitel Generálního komisariátu a člen antisemitského a krajně pravicového katolického hnutí.⁷⁷ Opět bylo stanoveno, kdo je „Žid“, statut obsahoval také další Židům zakázaná povolání a obory národního hospodářství. Jeho součástí byla i počáteční arizační opatření. Židé od nynějška nemohli pracovat ani ve veřejné správě, ani v dotovaných podnicích a obcích. Kvůli prvnímu i druhému Statutu tak Židé nemohli vykonávat veškerá povolání, v nichž by mohli mít sebemenší vliv nebo autoritu. Opět malou výjimku tvořili ti židovští obyvatelé, kteří mohli dokázat vynikající vojenskou kariéru ve službách Francie. V rámci tohoto zákona byly vytvořeny i maximální kvóty Židů, kteří mohli pracovat ve svobodných povoláních; lékařství, justici a architektuře byla vyhrazena pouhá dvě procenta židovské populace z celkového počtu nežidovských členů. Vysokoškolsky vystudovaných Židů směla být jen tři procenta.⁷⁸

Vichistická vláda v červenci 1941 nařídila povinné sčítání všech židovských obyvatel v neokupované zóně. Francouzi tak měli přesné záznamy o židovských obyvatelích a jejich majetku. Tyto registry jim později usnadnili zatýkání při velkých razích roku 1942.⁷⁹ Situace zahraničních Židů se ještě více zhoršila, k výše uvedeným represím a odesíláním do internačních táborů přibyl ještě požadavek Darlana z roku

---

⁷⁷ Holocaust ve Francii [online, cit. 21. 1. 2012].
URL:<<http://www.holocaust.cz/cz/history/countries/france>>.

⁷⁸ CURTIS, s. 138.

⁷⁹ JACKSON, s. 350.

1941, aby židovští obyvatelé bez trvalého pobytu získaného již před květnem 1940 nebyli propouštěni, čímž chtěl zabránit jejich integraci do francouzské společnosti.⁸⁰

Protižidovská opatření neznamenal jen zákazy v oblasti výkonu povolání či zabavení majetku. Zavedená legislativa se dotýkala i každodenního života židovských obyvatel. V okupované zóně se od roku 1942 stalo povinností nosit žlutou hvězdu. Vichistická vláda toto nařízení ve své „svobodné“ zóně odmítla ze strachu z veřejného mínění. Omezen byl i přístup k informacím, jelikož od roku 1941 nesměli Židé ve svých domácnostech vlastnit rádia. Vyhlášky se týkaly také zákazu vlastnit jízdní kola. Od února 1942 platil pro Židy zvláštní zákaz vycházení. Omezení byli i během přepravování a nakupování, kdy směli jezdit v metru jen v posledním vagonu a na nákupy mohli chodit jen mezi třetí a čtvrtou hodinou odpolední. Z veřejného každodenního života, ale i ze zábavy byla židovská populace vyloučena. Byl nařízen zákaz přístupu do veřejných míst, jako jsou například kina, veřejné parky, restaurace a kavárny či dětská hřiště a sportoviště.⁸¹

---

⁸⁰ JACKSON, str. 350–351.

⁸¹ Tamtéž, s. 353.

5 VZNIK FRANCOUZSKÝCH PROTIŽIDOVSKÝCH INSTITUCÍ

Situace vzniklá po pádu Francie, jak již bylo řečeno výše, vyžadovala několik změn ve francouzské dosavadní politice. Po Lavalově vyloučení z vlády v prosinci 1940 odmítala německá okupační správa jednat s Francouzi, a to v oblastech týkajících se rehabilitace francouzských válečných zajatců, snížení reparačních povinností. Projednána taktéž nebyla otázka návratu francouzské vlády do hlavního města Paříže.⁸²

Nová Darlanova vláda proto chtěla vytvořit instituci, jež by se mohla vyrovnat německým, čímž by Francouzi vytvořili zdání vlastní suverenity. Důležitým kritériem pro vznik takového úřadu byla i snaha o větší demonstrování francouzského antisemitismu, neboť Němci vznášeli obvinění, že se *Vichy* o tuto problematiku nestará s patřičným důrazem. Tyto i další politické a ekonomické okolnosti vyvrcholily založením instituce s názvem Generální komisariát pro židovskou otázku (*Commissariat-général aux question juive*)⁸³. Admirál Darlan se tímto krokem zavázal nejen realizovat všechny Hitlerovy požadavky a naplňovat tak jeho teorie, ale i obnovit francouzsko-německé vztahy.⁸⁴ Před tímto komisariátem vznikla však ještě v Paříži Francouzská služba pro kontrolu prozatímních administrativních pracovníků (*Service français de Contrôle des administrateurs provisoires*)⁸⁵. Služba vznikla jako reakce na podnět ministerstva financí a sekretariátu státu pro průmyslovou výrobu v říjnu 1940 a jejím cílem bylo dohlížet na likvidaci či případný prodej židovských továren a obchodů. Ačkoliv SCAP byla vytvořena na okupovaném území, Francouzi z okupovaného území se sami v rámci

---

⁸² LAUB, s. 205.

⁸³ Dále jen CGQJ.

⁸⁴ LAUB, s. 205.

⁸⁵ Dále jen SCAP.

této služby aktivně podíleli na arizaci židovského majetku, aby zabránili Němcům obohacení se na úkor hospodářských zájmů Francie.⁸⁶

5.1 Generální komisariát pro židovskou otázku

Dne 29. března 1941 vznikla instituce, do které byla služba SCAP včleněna. Úkolem úřadu bylo vykonávat veškerou antisemitskou politiku ve Vichy. Generální komisariát měl tři cíle: koordinování a vyhlášení protižidovských zákonů, stanovení data pro likvidaci židovského majetku s ohledem na národní potřeby a posledním úkolem bylo stanovení skupiny lidí, kteří by dohlédli na konfiskaci židovského majetku. Generální komisariát měl kontrolovat činnost těchto vybraných lidí.⁸⁷ Vznik CGQJ po právní stránce zajišťoval dekret ze dne 29. března 1941 podepsaný Pétainem a admirálem Darlanem. Do vedení instituce byl ustanoven Xavier Vallat, osobnost v budoucnu velmi důležitá pro chod úřadu. Francouzi ho znali jako podporovatele katolických zájmů a zastupitele za Ardèche. Radikalizaci jeho názorů můžeme zpozorovat od třicátých let 20. století a po pádu Francie se stal jedním z nejvěrnějších Lavalových spojenců, přičemž požadoval vznik autoritářského režimu.⁸⁸ Nyní, v čele CGQ, dělí Vallat židovské obyvatelstvo do tří kategorií: na lid již dlouhou dobu žijící ve Francii, a tudíž asimilovaný; na populaci z éry třetí republiky, jejíž velkou část tvořili veteráni z první světové války; a na Židy ze střední Evropy, kteří se přistěhovali do Francie v nedávných letech.⁸⁹

Úředníci generálního komisariátu se ujali vypracování a vydání několika zákonů, jejichž význam měl mít pro francouzské židovské obyvatelstvo vážné důsledky. Dne 2. června 1941 byl například zveřejněn tzv. Druhý židovský statut⁹⁰, podle něhož měly všechny osoby, jež byly dle oficiálních stanov určeny za Židy, odevzdat svému místnímu

---

⁸⁶ JOLY, Laurent, *Vichy dans la „Solution Finale“: Histoire du Commissariat général aux questions juives 1941-1944*, Paris 2006, s. 104–106.

⁸⁷ LAUB, s. 204.

⁸⁸ JOLY, s. 138–144.

⁸⁹ Tamtéž, s. 153.

⁹⁰ Tímto a dalšími zákony jsme se podrobněji zabývali v předchozí kapitole.

prefektovi prohlášení o příslušnosti k židovskému etniku. Zapomenout nesměli ani na svůj rodinný stav a přiznat museli i veškerý majetek. Druhý židovský statut ale nekončil přiznáním svého původu, ve druhém článku se psalo o přísných trestech za přestupky pro Židy – od jednoho měsíce až do jednoho roku uvěznění. Zmíněny byly i peněžní postihy v částce od 100 do 10 000 franků. Ve třetím článku byla popsána aplikace zákona v Alžírsku a dalších francouzských koloniích.⁹¹

Aby mohl účinně kontrolovat židovskou populaci, vytvořil Vallat koncem roku 1941 orgán s názvem Policie pro židovskou otázku (*la Police aux questions juives*)⁹², který spadal pod CGQJ a měl za úkol vyhledávat a shromažďovat informace ohledně porušování předpisů daných Židovským statutem, přičemž spolupracoval s národní policií. Ovšem PQJ se neomezovala pouze na své pravomoci, ale spolupracovala také s Gestapem⁹³ a zatýkala Židy, které následně vydávala národní policii. Policie pro židovskou otázku působila v obou zónách, ale v okupované mohla více a volněji rozvíjet svou činnost.⁹⁴

Organizace generálního komisariátu byla pozměněna již 20. října 1941. Nyní sestával ze čtyř oddělení. První z nich se zabývalo administrativní službou a finančními záležitostmi a v neposlední řadě také legislativou. Druhé oddělení mělo na starost dodržování Židovského statutu, zákazy týkajících se veřejných povolání a sčítání židovského obyvatelstva. V čele tohoto oddělení stál Jacques Ditte, militantní nacionalista s protižidovskými názory. Třetí část CGQJ tvořilo ředitelství pro arizaci židovského majetku. Vedení se ujal Yves Regelsperger, válečný veterán, později pracoval v bankovním sektoru a v roce 1940 působil ve službách SCAP. Velmi ochotně kolaboroval s Němci a také, jako mnozí jiní, nechoval k Židům sympatie. Posledním oddělením

---

⁹¹ JOLY, s. 187.

⁹² Dále jen PQJ.

⁹³ Jedná se o německou tajnou státní policii – Geheimestaatpolizei.

⁹⁴ PAXTON, MARRUS, s. 194.

komisariátu se stala včleněná služba SCAP, jež se soustředila na okupovanou zónu, kde dohlížela na dodržování všech vyhlášek a zákonů proti Židům vydaných Němci.⁹⁵

Zatímco se CGQJ v době jeho vedení Vallatem soustředil „pouze“ na zpracování omezení namířených proti Židům (vyloučení z určitých povolání, přesné vymezení počtu všech žijících Židů ve Francii a jejich oloupení o majetek)⁹⁶, měla nastat nová éra spojená s osobou Louise Darquiera de Pellepoixe, který do čelní funkce na generálním komisariátu nastoupil na jaře roku 1942. Na toto místo byl doporučen Theodorem Danneckerem⁹⁷, německým důstojníkem. Francouzský činitel již před válkou vyhledával násilné spory a netajil se svými antisemitskými postoji. V roce 1939 byl dokonce zatčen za šíření rasistických nenávislných článků ve svém časopise Spoutaná Francie (*La France enchaînée*) a na podzim roku 1940 založil Francouzskou unii pro záchranu rasy (*L'Union française pour la defense de la race*). Paxton ve své knize upozorňuje, že Darquierovo období je plné skandálů jednak morálních, jednak i finančních, ale vláda do roku 1944 neměla kým ho nahradit.⁹⁸

Darquierovo vedení úřadu bylo poznamenáno silnou kolaborací s německými okupačními činiteli a vyústilo až v deportace Židů. Německým důstojníkům SS předával důvěrné dokumenty, podílel se na četném rozšíření protižidovské legislativy ve Vichy a zrušil veškeré výjimky a úlevy pro asimilované židovské obyvatelstvo. Taktéž je důležité zmínit, že získal svůj vlastní policejní orgán. Jakmile se CGQJ začala svou politikou podobat německé organizaci SS, klesala popularita tohoto úřadu nejen na veřejnosti, ale i mezi francouzskými úředníky. Maršál Pétain ho dokonce označil za „Pana mučitele“. Na veřejnosti však příliš

---

⁹⁵ PAXTON, MARRUS, s. 245–249.

⁹⁶ Tamtéž, s. 184.

⁹⁷ Šéf sekce IV-J Gestapa, německé státní tajné policie, spadající pod RSHA (Hlavní říšský bezpečnostní úřad). Tato sekce se zabývala tzv. „židovskou otázkou“. Více informací viz JOLY, s. 111.

⁹⁸ PAXTON, s. 224.

dokazoval svou poslušnost vůči německým okupantům, a proto nemohl Hitlerovi získat širší podporu pro dosažení antisemitských cílů.⁹⁹

Komisař Darquier aktualizoval pracovní náplň svého úřadu, nyní chtěl vytvořit instituci, jež by rozšiřovala propagandu, aby docílil porozumění a účast veřejnosti na celé problematice. Za cíl si stanovil i vydání zákona, jenž by definitivně vyloučil všechny židovské obyvatele z povolání, která mají vliv na francouzskou populaci. Dalším úkolem CGQJ podle Darquiera bylo přísné potrestání obyvatel, kteří by jakkoliv pomáhali Židům, trest by se však týkal i úředníků sabotujících dodržování protižidovských zákonů. Jeho funkce vyžadovala vytvoření policie, kterou Darquier přímo koordinoval.¹⁰⁰

Laval jmenoval generálním tajemníkem policie Reného Bousqueta, dříve působícího jako prefekt. Vytvořením tohoto orgánu (který fungoval paralelně s PQJ) si Francouzi chtěli ponechat pod svou vlastní kontrolou policejní síly a také si chtěli udržet suverenitu nad francouzskými policejními složkami.¹⁰¹ Francouzské cíle vystihují Bousquetova slova pronesená 15. května 1942 před představiteli okupované zóny: „*V očekávání případné dohody, která by navrátila francouzské policii nezávislost, je nutná [...] plná spolupráce francouzské policie s německou policií. Je třeba ukázat, že francouzská policie není slabá a možná bude mít v budoucnu větší prostor pro rozhodování.*“¹⁰² Bousquet proto jednal s Carlem Obergem, šéfem zbraní SS ve Francii, a také s představiteli ze SiPo/SD¹⁰³ Kurtem Lischkou a Helmutem Knochenem, vrchním velitelem bezpečnostní policie a SD v Paříži. Šéf francouzské policie tedy s německými činiteli vyjednal dohodu týkající se kompetencí nové francouzské policie, jež například nemusela předávat Němcům vězně

⁹⁹ LAUB, s. 206.

¹⁰⁰ JOLY, s. 315.

¹⁰¹ MAZOWER, s. 466.

¹⁰² BERLIÈRE, Jean-Marc a kol., *La police française (1930–1950)*, Paris 2000.

¹⁰³ Jedná se o německou bezpečnostní policii - Sicherheitspolizei. Zkratka SD pak značí německou bezpečnostní službu – Sicherheitsdienst.

nebo rukojmí. Ovšem v otázkách týkajících se Židů projevili Bousquet ochotu spolupracovat s Němci.¹⁰⁴ Navrhl již zmíněný zákon, dle kterého mělo být odebráno francouzské občanství všem Židům přistěhovaným do Francie od roku 1932, ale nakonec musel na nátlak SS změnit rok na 1927.¹⁰⁵ Dokonce se přímo účastnil pozdějších razií na židovské obyvatelstvo v létě 1942. Tyto represe probíhaly zpočátku v okupované zóně, kde se Němci soustředili na Židy narozené v zahraničí, poté Bousquet prováděl stejnou politiku i v neokupované zóně. Pod přímou kontrolou Darquiera a jeho CGQJ se také podílel na deportacích především do Osvětimi a dalších táborů na východě.¹⁰⁶ V březnu 1943 byly například tři transporty odeslány do Majdanku. Zde část vězňů zůstala, zbytek byl opět vyslán na cestu a zastavil v Sobiboru, kde byli zavražděni.¹⁰⁷

Oba muži se nakonec ve svých funkcích neudrželi do osvobození Francie. Bousquet po vzniku polovojenské *Milice (La Milice)*, jejichž velitelem byl Joseph Darnand, podal demisi a na jeho místo byl v prosinci 1943 jmenován právě Darnand. Mimochodem, v roce 1941 založil tzv. *Service d'Ordre Légionnaire*¹⁰⁸, jehož členové proklamovali legionářské hodnoty. Z této organizace poté vznikla zmíněná *Milice*.¹⁰⁹ Změna se týkala i Darquiera, jehož již Němci od roku 1944 nepotřebovali ve vedení generálního komisariátu, a proto mu v lednu oznámili, že bude nahrazen.¹¹⁰ Po Vallatově a Darquierově éře ve vedení CGQJ Darlan spolu s Lavalem vážně uvažovali, že by tento úřad zrušili.¹¹¹

---

¹⁰⁴ MAZOWER, s. 466–467.

¹⁰⁵ LAUB, s. 202.

¹⁰⁶ MAZOWER, s. 467.

¹⁰⁷ ARAD, Jicchak, *Belzec, Sobibor, Treblinka*, Praha 2006, s. 156.

¹⁰⁸ Dále jen SOL.

¹⁰⁹ MAZOWER, s. 472.

¹¹⁰ JOLY, s. 735.

¹¹¹ Tamtéž, s. 277.

Po Darquierově rezignaci, stanul v čele organizace Charles Mercier du Paty de Clam, syn velitele, jenž v roce 1894 zatkl kapitána Alfreda Dreyfuse.¹¹²

Ten se však příliš nezajímal o chod komisariátu a neusiloval o dosažení vytyčených cílů, a proto byl taktéž brzy vystřídán. V květnu 1944 nastoupil na CGQJ Joseph Atignac. Generální komisariát omezil svou činnost a stal se víceméně nedůležitou institucí. Důvodem byla vzrůstající hrozba spojenecké invaze.¹¹³ Pro úplnost uvedeme ještě jméno posledního šéfa CGQJ Jeana Armilhona, který nastoupil 17. srpna a úřad zanechal zanedlouho, 31. srpna 1944. To již ale byla 25. srpna 1944 osvobozena Paříž spojeneckými armádami.¹¹⁴ Někteří úředníci pokračovali ve své práci na generálním komisariátu až do 5. listopadu 1944, kdy byli zproštěni svých funkcí, což znamenalo definitivní konec francouzského CGQJ.¹¹⁵

Mezi mnohá oddělení, jež tvořila CGQJ, nacházíme i Sekci šetření a kontroly (*Section d'enquête et de contrôle*)¹¹⁶, tedy další odnož protižidovské policie, který stál na pomezí legality a zločinnosti. Mnoho jejích členů patřilo do *Milice* a netajili se svými extrémně pravicovými a antisemitskými postoji, v důsledku kterých tento orgán vykazoval rysy nacistické policie. Ve Vichy se podařilo kontrolovat moc sekce a ta se zde spokojila „pouze“ omezila na vyšetřování. Na severu však byla situace jiná. V Paříži policisté CGQJ kolaborovali s nacistickými orgány.¹¹⁷ V rámci svých povinností SEC zatkla v období od okupace celé Francie

---

¹¹² Důstojník francouzského generálního štábu Alfred Dreyfus, židovského původu, byl v roce 1894 zatčen za špionáž. Soud ho shledal vinným. Důkazy proti němu se později ukázaly být zfalšované, přesto byl znovu shledán vinným. Nakonec byl omilostněn a v roce 1906 rehabilitován. Událost známá jako „dreyfusova aféra“ otřásla veřejným míněním třetí republiky, kdy část populace podporovala Dreyfuse tzv. dreyfusardi a část populace tvořili jeho odpůrci tzv. antidreyfusardi. Celá aféra měla antisemitský podtext.

¹¹³ LAUB, s. 206.

¹¹⁴ JOLY, s. 766.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 778.

¹¹⁶ Dále jen SEC.

¹¹⁷ JOLY, s. 621-622.

na podzim 1942 do osvobození Francie v létě 1944 kolem 850 až 900 osob, z nichž přibližně 650 bylo deportováno policisty ze SEC.¹¹⁸

---

¹¹⁸ JOLY, s. 625.

6 HOLOCAUST VE FRANCII

Antisemitismus měl ve Francii dlouhou tradici, velmi výrazným se stal v myšlení lidí na sklonku 19. století.¹¹⁹ Zmírnění antisemitismu nastalo po skončení Dreyfusovy aféry, přesto s příchodem dalších let měl znovu dosáhnout intenzity.¹²⁰ Po ztrátách především mužů, způsobených první světovou válkou, ve společnosti a v sektoru práce, podporovala Francie politiku přistěhovalců například z Itálie či Polska a jiných zemí, aby obnovili francouzskou ekonomiku. Ve 30. letech podporovali politikové odjezdy těchto cizinců zpět do svých zemí, celkový počet cizinců se pohyboval v roce 1931 na 2 891 000 a v roce 1936 počet klesl na 2 453 000. Avšak od nástupu nacistů k moci v roce 1933 a v následujících letech zaznamenáváme naopak příjezd mnoha uprchlíků z Německa nebo i Polska, z nichž byla pravděpodobně značná část židovského původu. Do Francie se v těchto letech přistěhovalo asi 55 000 Židů. Také proto antisemitismus v této době stále vzrůstá.¹²¹

Po rozsáhlých protižidovských opatření týkajících se postupného vylučování z určitých povolání, po procesu arizace a omezení působení Židů ve společnosti, přispěla národní francouzská policie spolu s úřadem CGQJ k deportacím židovského obyvatelstva.¹²² Werner Best, šéf administrativy MBF v okupované zóně, v dubnu 1941 podhalil budoucí politiku ve vztahu k Židům i ve Francii, když prohlásil německému vojenskému veliteli ve Francii, že: *„Němci se zajímají o progresivní očištění evropských států od židovství a za cíl si určili úplné osvobození Evropy od Židů.“* Best zároveň žádal Vallata, aby se ihned chopil iniciativy a nařídil příslušná opatření, jako byla zatčení a masivní internace. Dosud zvýhodňovaní Židé, například bojovníci z první světové války, měli být

¹¹⁹ BAUER, Jehuda, *Úvahy o holokaustu*, Praha 2009, s. 117.

¹²⁰ LAQUEUR, Walter, *Měnicí se tvář antisemitismu – od starověku do dnešních dnů*, Praha 2007, s. 28.

¹²¹ PAXTON, MARRUS, s. 58–60.

¹²² LAUB, s. 207.

donuceni ke konečné emigraci.¹²³ Z okupované zóny se od prosince 1941 ozývaly hlasy, že by Židé ve *Vichy* měli nosit žluté židovské hvězdy¹²⁴ (od zání téhož roku vstoupila v platnost na celém území říše povinnost nosit tuto hvězdu), ale Darlan Němcům poslal své nesouhlasné stanovisko s odůvodněním, že dosavadní opatření proti Židům jsou dostačující a že by hvězda mohla šokovat veřejnost, ale také argumentoval tím, že by navrhovaný předpis mohl: „způsobit hnutí ve prospěch Židů, kteří by pak byli považováni za mučedníky“. Je zajímavé, že *Vichy* odporovala Němcům ve věci zavedení hvězdy, ale internace a deportace cizích Židů jim nijak nevadila. Ani Laval po svém návratu do vlády ve *Vichy*, ani Darquier, do nějž byly vkládány německé naděje, nedokázali změnit postoj vichistické vlády, nakonec německé autority přestaly naléhat. Přesto však 11. prosince 1941 *Vichy* z vlastní vůle alespoň označí osobní dokumenty Židů, jako byly občanské průkazy nebo potravinové dokumenty slovem „Žid“.¹²⁵

Koncem listopadu 1941 vznikla Generální unie francouzských Židů (*Union générale des israelites français*)¹²⁶. Všichni francouzští Židé měli povinnost se zde zapsat a tato organizace jako jediná měla možnost zastupovat jejich zájmy.¹²⁷ Dle záznamů shromážděných prostřednictvím UGIFu bylo poté pro Němce a vichistickou vládu snadné identifikovat a pronásledovat zapsané Židy, kteří navíc museli této organizaci platit určité poplatky. Vůdcové francouzských Židů se sami obávali možnosti, že by UGIF mohl být zneužit, přestože ještě v této době nemohli vědět, co Německo pro židovské obyvatelstvo ještě připravuje.¹²⁸ Organizace podobné UGIFu vznikaly i ve východní Evropě, rozdíl mezi nimi však byl ten, že UGIF se přímo nepodílel na vytváření seznamů pro deportace.

¹²³ PAXTON, MARRUS, s. 313.

¹²⁴ Viz příloha č. 4.

¹²⁵ Tamtéž, s. 330–338.

¹²⁶ Dále jen UGIF.

¹²⁷ PAXTON, s. 228.

¹²⁸ MARRUS, Michael R., *Jewish Leaders and the Holocaust*. In: *French Historical Studies*, ročník 15, 1987, 2, s. 317–318.

Tento orgán ale později v roce 1942 Němcům poskytoval přesné informace o židovských obyvatelích a o jejich místě pobytu. Organizace se několikrát snažila vysvobodit některé Židy z táborů či transportů, ovšem musela proto více spolupracovat s německou mocí.¹²⁹

Zlom v řešení tzv. „židovské otázky“ nastal 2. ledna 1942 na konferenci ve Wannsee v Německu, kde výsledky tohoto shromáždění vysokých německých důstojníků, například se zúčastnili Heydrich spolu s Adolfem Eichmannem¹³⁰, měly otevřeně demonstrovat německý postoj k evropským Židům.¹³¹ Podle protokolu z konference nepočítali Němci s téměř žádným francouzským odporem vůči německé židovské politice, a to jak v obsazené, tak i v neobsazené zóně.¹³² Ve Francii povedou důsledky této konference k deportaci několika desítek tisíc Židů, z nichž dvě třetiny tvořili zahraniční Židé. Z koncentračních táborů se jich nakonec vrátí pouhých 2 564.¹³³

6.1 Policejní razie na židovské obyvatelstvo

Vichistická vláda se prozatím stranila větších represí, nicméně v 16. a 17. červenec 1942 se stal symbolem spolupráce francouzské policie, a tudíž i viny vichistického režimu, s německou policií. V tento den bylo zatčeno 13 152 Židů, z toho 3 118 mužů. Mezi zatčenými figurovaly však i ženy a děti, a to značným množstvím. Počet žen byl 5 919 a dětí 4 115. Zatýkání se ujala francouzská policie pod Bousquetovým vedením (po dohodě s Obergem). Vidíme tedy, že Francouzi masově zatýkali vlastní lidi. Tato událost má ve francouzské historiografii název Velká razie z Vel d'Hiv)¹³⁴ a razii předchází jiná zatčení, která probíhala od roku 1941. Význam této akce spočívá v tom, že byly poprvé zařazeny mezi zatčené i ženy a děti, také mnoho starších lidí a již ne jen muži, jako tomu bylo dosud.¹³⁵ Zimní

¹²⁹ MARRUS, s. 124–125.

¹³⁰ Adolf Eichmann byl vysokým nacistickým důstojníkem a jeden z hlavních strůjců holocaustu.

¹³¹ COINTET, Jean-Paul, *Histoire de Vichy*, Paříž 2003, s. 250.

¹³² HORNÍK, Jan, *Proč holocaust: Hitlerova vědecká mesianistická vražda*, Praha 2009, s. 457.

¹³³ PAXTON, s. 227.

¹³⁴ Touto zkratkou míníme název La Grande Rafle du Vélodrome d'Hiver.

¹³⁵ CONAN, Eric, ROUSSO, Henry, *Vichy: Un passé qui ne passe pas*, Paris 1994, s. 33.

sportoviště se stalo shromaždištěm zatčených rodin. V předchozích letech se zde kromě zimních sportů konaly i politické diskuze včetně antisemitských demonstrací. Bousquet měl při přípravě akce vynechat z represí britské a americké Židy, aby nebyly způsobeny žádné problémy mezi těmito dvěma státy a Francií. Děti žijící se zatčenými lidmi musely být také odvečeny, vyjma případů, kdy s nimi mohl jeden člen rodiny zůstat doma. V domácnostech bylo znemožněno použití elektřiny a plynu, Židé si mohli vzít s sebou pouze ty osobní věci a potraviny, které byly určeny na příslušném seznamu.¹³⁶

Francouzští i němečtí představitelé doufali, že celá akce proběhne bez komplikací, což se ale nepodařilo. Důvodem bylo varování, jež poskytli Židům někteří jejich příznivci z řad francouzské policie, a které nechali otisknout v ilegálním židovském tisku. Noviny radily, aby se Židé neváhali ukrýt, a proto jich několik včas uteklo. Dokonce někteří Bousquetovi policisté obcházeli židovské byty a domy, aby majitelům oznámili, že je zanedlouho přijdou zatknout. Židé však byli překvapeni, mnozí tomu zřejmě nechtěli věřit, a tak zůstali ve svých domovech. Sportoviště, na které byli následně převezeni, nedisponovalo dostatečným prostorem, proto zde byli lidé namačkáni, nenacházelo se tu ani sociální vybavení, navíc chyběl i přísun vody. To vše způsobilo, že hygienické podmínky byly otřesné a mezi lidmi se objevila i úplavice. Němci však pověřili zajištěním situace pouhé dva lékaře.¹³⁷

Po pěti dnech internace bylo rozhodnuto o deportaci zadržených, která se týkala všech starších šestnácti let věku. Židé, kteří neměli žádné děti, byli deportováni do koncentračního tábora Drancy. Ostatní příbuzní, často samotné matky, či matky s mladšími dětmi byly posláni do táborů Pithiviers¹³⁸ a Beaune-la-Rolande, který se taktéž nacházel ve stejném departementu. Děti nebyly ušetřené represí, což dokazuje německý

---

¹³⁶ PAXTON, MARRUS, s. 351–352.

¹³⁷ Tamtéž, s. 353.

¹³⁸ Tábor se nacházel v departementu Loiret asi 80 km jižně od Paříže.

rozkaz, že budou koncem srpna 1942 deportováni na východ do Osvětimi. Tato velká razie měla za následek další zatýkání Židů. Tentokrát však v neokupované zóně. Poté, co Dannecker navštívil jižní Francii, zjistil, že zde již vichistická vláda internovala mnoho zahraničních Židů, a proto usiloval o jejich deportaci z neokupované zóny. Hovořit o tom měli Knochen s Bousquetem, a současně i Heinz Röthke, případný Danneckerův nástupce, s Jeanem Leguayem¹³⁹, který neváhal a okamžitě nařídil deportaci. Do Drancy měly 7. srpna 1942 odcestovat čtyři transporty, čítající 3 429 Židů. Po krátkém pobytu v koncentračním táboře byli Židé většinou přesunuti do Osvětimi, kde mnozí zemřeli krátce po příjezdu.¹⁴⁰ Následovaly další razie, například 27. a 28. srpna 1942, a při němž bylo zadrženo kolem 7 000 Židů a i tito byli postupně deportováni.¹⁴¹ Od toho dne nacističtí velitelé nařídili zrychlení deportací, což znamenalo, že se počet transportů zvýšil z tří na šest týdně.¹⁴² Vláda ve *Vichy* poskytovala až do jara 1942 Němcům svou policii, internační tábory a svou administrativu, proto má také podíl na deportacích.¹⁴³

6.2 Koncentrační tábory a deportace

Nedaleko Paříže byl v srpnu 1941 postaven koncentrační tábor Drancy, jenž byl založen s cílem internovat 6 000 Židů z plánovaného zatýkání. Tento tábor byl složen výhradně z francouzských dozorců, kteří byli tvořeni z řad policistů. Do roku 1943 stanuli ve vedení tábora Francouzi, poté je vystřídali Němci a francouzskou policii, jež se starala také o administrativní úkoly, německá SiPo. Přesto Francouzi dál ratifikovali změny a direktivy navrhované Němci.¹⁴⁴

Poněkud zvláštní se jeví fakt, že *Vichy* nechtělo přijmout zodpovědnost za Drancy a panovaly spory o tom, kdo ji má mít. Z tohoto

---

¹³⁹ Jednalo se o vichistického politika a Bousquetova delegáta v okupované zóně.

¹⁴⁰ LAUB, s. 232-234.

¹⁴¹ COINTET, s. 252.

¹⁴² LAUB, s. 234.

¹⁴³ PESCHANSKI, Denis, *Vichy 1940-1944: Contrôle et Exclusion*, Bruxelles 1997, s. 172.

¹⁴⁴ PAXTON, MARRUS, s. 354-355.

důvodu se vichistická vláda angažovala jen velmi málo v zajištění každodenních potřeb internovaných a brzy se staly špatné životní podmínky příčinou politického skandálu. Situaci si můžeme představit na skupině 4 000 Židů zatčených krátce po vzniku tábora, který kapacitně nezvládal nápor příchozích. Měl pouze 1 200 dřevěných postelí palandového typu. Internovaní spali po čtyřiceti či padesáti v jednotlivých světnicích a ani v následujících dnech nebyla Židům situace nijak ulehčena. V září byl otevřen pouhý jeden náklad toaletního papíru a na novou slámu do slamníků si museli internovaní ještě měsíc počkat. Zásoby potravy se skládaly výhradně z místních zdrojů, téměř vždy jedli zadržení zelnou polévku. S příchodem zimy a také kvůli epidemii úplavice se zvýšil počet mrtvých, francouzská vláda proto naléhala na německé zdravotníky, aby vyřešili situaci. Poté co německý důstojník spatřil podvyživené vězně, zažil šok. Důsledkem toho bylo propuštění několika internovaných. Francouzská zpráva hovoří o podmínkách panujících v táboře takto: *„Kdo na vlastní oči neviděl některého z propuštěných z Drancy, může mít jen malou představu o otřesném stavu, ve kterém se nacházejí internovaní z tohoto tábora, jedinečného v historických análech. Tvrdí se, že tolik proslulý tábor Dachau, není nic v porovnání s Drancy.“*¹⁴⁵

Prvním transportem ze dne 27. března 1942 bylo z Drancy do Osvětimi převezeno přibližně 1112 zahraničních židovských vězňů, kteří byli Němci zatčeni během razíí. Druhou část transportu tvořilo třicet čtyři jugoslávských Židů vězněných v Compiègne, jejichž odchod z tábora si vyžádal Eichmann. Třetí částí tvořili jak francouzští, tak i zahraniční Židé internovaní také v Compiègne. Do Osvětimi přijel transport 30. března 1942. Celou akci zorganizoval Dannecker a tento první přesun byl jediným, při němž byli vězni převáženi ve standardních vagonch třetí třídy. Přestože listina z tohoto transportu nebyla nikdy nalezena, Serge

---

¹⁴⁵ PAXTON s. 355-356.

Klarsfeld¹⁴⁶ a jeho kolegové se ji pro svou pokusili za pomoci seznamů z Drancy a francouzských a německých institucí rekonstruovat.¹⁴⁷ Do tohoto transportu byli zahrnuti výhradně muži a z 1112 vězňů se dočkalo konce války pouhých devatenáct.¹⁴⁸ První deportace byla organizována MBF a předznamenala budoucí transporty, které měly být zahájeny v červnu 1942.¹⁴⁹

Polovina roku 1942 se ještě nese v několika málo protestech, které Vichy vykonalo vůči německé politice. Setkání Danneckera s Leguayem vyústilo v německý požadavek, aby se francouzská policie podílela na dalším zatýkání Židů. Tentokrát měl jejich počet být 32 000, z nichž 22 000 mělo být obyvateli Paříže a 10 000 z prozatím ještě neokupované zóny. Dle Danneckera měli skupinu zatknutých pařížských Židů tvořit ze čtyřiceti procent lidé francouzského občanství nebo ti, jimž bylo občanství odebráno. Vichistické vládě mělo být přenecháno rozhodování o věku či pohlaví Židů zatčených ve svobodné zóně. Leguay, a dokonce i Bousquet měli námitky, ale dovolili si veřejně odmítnout Danneckerův požadavek až po tom, co zaujali odmítavé stanovisko i Laval s Pétainem.¹⁵⁰

Německé velení SS požadovalo od konce roku 1942 po Francii účinnější stíhání komunistů a Židů. Po několika bombových útocích v jihofrancouzském přístavu Marseille se Říšský vůdce SS Heinrich Himmler rozhodl potrestat toto město kontrolami občanských průkazů, které zahájil koncem ledna 1943. Na této akci spolupracovaly policejní orgány obou států a pod Obergovým a Bousquetovým dohledem bylo zatčeno 5 956 lidí, z nichž bylo přibližně 800 Židů. Podobná zatýkání se konala i v dalších městech jako byla například Paříž, Lyon nebo Rouen,

---

¹⁴⁶ Jedná se o spisovatele, historika a advokáta zasahujícího do procesu týkajícího se deportovaných z Francie.

¹⁴⁷ KLARSFELD, Serge, *Le Memorial de la Déportation des Juifs de France*, Paris 1978. V této knize nebyla označena čísla stránek.

¹⁴⁸ Tamtéž. Opět bez stránky.

¹⁴⁹ BILLIG, Joseph, *La Solution Finale de la Question Juive: Essai sur ses principes dans le Troisième Reich et en France sous l'Occupation*, Paris 1977, s. 92.

¹⁵⁰ LAUB, s. 230–231.

ve kterém Němci započali razie po lednovém útoku. S francouzskou pomocí bylo 222 Židů ihned odesláno do tábora Drancy. V Paříži bylo také v lednu 1943 zatčeno 1 569 ze 7 313 zde žijících zahraničních Židů. Došlo zde však ještě k atentátu na dva důstojníky Luftwaffe¹⁵¹, v jehož důsledku francouzská policie pod německým tlakem zatkla 2 000 židovských obyvatel v neokupované zóně. V Lyonu uvěznily německé policejní orgány (bez pomoci Francouzů) 84 Židů prostřednictvím organizace UGIF. Všichni vězni byli opět přesunuti do tranzitního tábora Drancy. Francouzská vláda podporovala tuto německou politiku, pokud ji bylo možné označit za bezpečnostní opatření a také do doby, kdy byli zatýkáni zahraniční Židé žijící ve Francii. Jakmile se oddalovala vize německého vítězství, bylo možné u vichistické vlády sledovat více tendencí neuposlechnout německé rozkazy.¹⁵² Změnu v názorech můžeme pozorovat i u předsedy vlády Laval, který po razích ze srpna 1942 otevřeně změnil svůj postoj k německé politice ve Francii. Odmítal francouzsko-německou spolupráci při podobných zatýkání, a dokonce bránil francouzské Židy.¹⁵³ V lednu roku 1944 však vidíme posun zpět v Lavalově myšlení. Darnand, velitel *Milice* a obdivovatel německých důstojníků Knochena a Oberga, obsadil funkci generálního tajemníka pro zachování pořádku a Laval již přestane aktivně zasahovat do německé politiky a bránit francouzské Židy právě proto, aby se nedostal do sporu s Darnandem.¹⁵⁴ Změny byly patrné i u francouzské policie, která s němci přestala spolupracovat na deportacích v roce 1943. Některé policejní složky jako byla polní policie (*Feldgendarmarie*), spadající pod SiPo/SD, dál zatýkaly do května 1944 obyvatele Francie.¹⁵⁵

Dalším z mnoha internačních táborů byl Riversaltes, který byl z rozkazu pocházejícím z 6. února 1941 reorganizován. Nově se měl stát

---

¹⁵¹ Luftwaffe bylo německé válečné letectvo.

¹⁵² LAUB, s. 238–239.

¹⁵³ COINTET, Jean-Paul, *Pierre Laval*, Paříž 1993, s. 425.

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 427.

¹⁵⁵ BILLIG, s. 184.

shromaždištěm rodin s dětmi mladšími čtrnácti let a také adolescentů. Na jaře 1941 zde bylo uvězněno 8 000 lidí, z nichž více než 2 000 tvořily děti. Špatné hygienické podmínky se nevyhnuly ani tomuto táboru. V létě se rychle rozšířila epidemie tyfu v důsledku znečištění vody ze nevhodně umístěné toalety a následného shromažďování krys a potkanů. Mnoho lidí tyto podmínky nepřežilo.¹⁵⁶

Tansporty z táborů probíhaly ještě v období mezi 20. lednem a 17. srpnem 1944, kdy bylo vypraveno sedmnáct transportů, jejichž cílem se staly východní tábory smrti. Deportace se týkala 14 833 Židů. Ještě několik málo dní před osvobozením Paříže odjelo z Drancy posledních padesát jedna Židů.¹⁵⁷ Z Francie odjelo dohromady sedmdesát šest transportů, které zahrnovaly 76 000 osob, z nichž přežilo 25 000 lidí, což představuje pouhá tři procenta.¹⁵⁸

---

¹⁵⁶ PESCHANSKI, s. 237–238.

¹⁵⁷ LAUB, s. 244.

¹⁵⁸ MARRUS, s. 198–199.

7 ZÁVĚR

Úspěchy spojeneckého vylodění v Normandii 6. června 1944 vytvořily volnou cestu k osvobození Paříže. Philippe Pétain spolu s Němci prohlásil akci za „invazi“ a vyzval obyvatelstvo k boji proti Spojencům.¹⁵⁹ Součástí anglo–amerických sil se stala i armáda hnutí odporu (*Forces françaises de l'intérieur*)¹⁶⁰ složená z Francouzů. Významným členem byl pozdější prezident Francie Charles de Gaulle, který za války působil v exilu v Anglii.¹⁶¹ Francouzské hlavní město bylo osvobozeno 25. června 1944 a generál Leclerc, velitel FFI, přijal kapitulaci posledních německých jednotek.¹⁶² Osvobození však přineslo i vlnu pomst vůči kolaborantům, zahrnuti byli i úředníci či policejní činitelé, a dokonce i ženy obviněné z udržování vztahů s německými okupanty, na důkazy nebyl příliš brán zřetel. Vzniklo i několik lidových soudů, které vynesly až sto tisíc rozsudků smrti.¹⁶³

Trestů se dočkali i představitelé vichistického režimu. Pétain byl spolu s ostatními souzen od 23. července 1945 za vlastizradu. Celý národ detailně sledoval veškerá soudní přelíčení a zdálo se, že si Francouzi přáli zbavit se všeho, co by je mohlo poutat k německým okupantům. V polovině května 1945 byl vynesen rozsudek, který Pétaina obviňoval ve všech bodech obžaloby a byl odsouzen k trestu smrti. Ovšem pro jeho pokročilý věk a výbornou službu vlasti během první světové války bylo Pétainovi, také po zásahu de Gaulla, změněn trest na doživotní vězení. Zemřel ve věku devadesáti pěti let 23. června 1951.¹⁶⁴ Soud s Louisem Darquierem de Pellepoix byl zahájen 10. prosince 1947 a druhý muž CGQJ byl v nepřítomnosti odsouzen k trestu smrti. Jeho předchůdce Xavier Vallat, s nímž soud probíhal od 2. do 10. prosince 1947, využil

---

¹⁵⁹ BRUCE, s. 109–110.

¹⁶⁰ Dále jen FFI.

¹⁶¹ KNOPP, Guido, *Osvobození: Konec války na západě*, Praha 2007, s. 65.

¹⁶² JOLY, s. 766.

¹⁶³ KNOPP, s. 79.

¹⁶⁴ BRUCE, s. 110–112.

osobnost nechvalně známého Darquier, aby se sám mohl ospravedlnit. Byl však porotou odsouzen k deseti letům vězení a k doživotní národní potupě.¹⁶⁵

Neméně zajímavý je postoj francouzských prezidentů. Například François Mitterand, v čele státu od roku 1981 do roku 1995, který dlouho popíral jakoukoliv vinu vichistického režimu. Po několika letech však své názory změnil.¹⁶⁶ Další prezident, Jaques Chirac, již veřejně obviňuje vládu ve Vichy z kolaborace, masového zatýkání a deportování Židů do koncentračních táborů. V roce 1995 při příležitosti padesátého třetího výročí velké razie z roku 1942 prohlásil: „*V ten den, Francie vykonala nenapravitelné.*“¹⁶⁷

Dle literatury, která mi byla k dispozici, se domnívám, že na základě politiky vedené vichistickou vládou, jež se odrazila například ve vydání obou Židovských statutů, o kterých se zmiňuji ve čtvrté kapitole, se Francie na svém území sama aktivně podílela na antisemitských opatřeních. Dalším a neméně důležitým důkazem, může být událost z poloviny léta roku 1942, kdy francouzská policie neváhala zatknout několik tisíc židovských obyvatel. Přestože se pod vlivem slábnoucí síly Německa v roce 1943 a také pod vlivem změny postojů francouzských činitelů objevily odmítavé tendence týkající se deportací, Francie nese určitou odpovědnost za zatýkání Židů a jejich následný transport do polských vyhlazovacích táborů.

---

¹⁶⁵ JOLY, s. 801–803.

¹⁶⁶ CONAN, ROUSSO, s. 55.

¹⁶⁷ BOCHURBERG, Claude, *Entretiens avec Serge Klarsfeld*, Paris 1997, s. 315.

8 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

8.1 Literatura

ARAD, Jicchak, *Belzec, Sobibor, Treblinka*, Praha 2006.

BAUER, Jehuda, *Úvahy o holocaustu*, Praha 2009.

BERLIÈRE, Jean-Marc a kol., *La Police Française 1930– 1950: Entre Bouleversements et Permanences*, Paris 2000.

BILLIG, Joseph, *La Solution Finale de la Question juive: Essai sur ses principes dans le IIIe Reich e ten France sous l'occupation*, Paris 1977.

BOCHURBERG, Claude, *Entretiens avec Serge Klarsfeld*, Paris 1997.

BREITMAN, Richard, *Architekt konečného řešení: Himmler a vyvraždění evropských Židů*, Praha 2004.

BROŽ, Ivan, *Středomoří v ohni druhé světové války*, Praha 2006.

BRUCE, Robert B., *Pétain: Verdun to Vichy*, Dulles 2008.

COINTET, Jean-Paul, *Histoire de Vichy*, Paris 2003.

COINTET, Jean-Paul, *Pierre Laval*, Paris 1993.

CONAN, Eric, ROUSSO, Henry, *Vichy un Passé qui ne passe pas*, Paris 1994.

CURTIS, Michael, *Verdikt nad Vichy: moc a předsudek ve vichistickém režimu Francie*, Praha 2004.

DIAMOND, Hanna, *Fleeing Hitler: France 1940*, Oxford 2007.

GIRAUDIER, Vincent, *Les Bastilles de Vichy*, Paris 2009.

GÖTZ, Aly, *Hitlerův národní stát: loupení, rasová válka a nacionální socialismus*, Praha 2007.

HORNÍK, Jan, *Proč holocaust: Hitlerova vědecká mesianistická vražda*, Praha 2009.

JACKSON, Julian, *Francie v temných letech 1940–1944*, Praha 2006.

JOLY, Laurent, *Vichy dans la Solution Finale*, Paris 2006.

KNOPP, Guido, *Osvobození: Konec války na západě*, Praha 2007.

LAQUEUR, Walter, *Mění se tvář antisemitismu: Od starověku do dnešních dnů*, Praha 2007.

LAUB, Thomas J., *After the Fall: German policy in occupied France, 1940–1944*, Oxford 2010.

MARRUS, Michael R., *The Holocaust in History*, Hanover 1987.

MARRUS, Michael R., *Jewish Leaders and the Holocaust*. In: French Historical Studies, ročník 15, 1987, 2, s. 316–331.

MAZOWER, Mark, *Hitlerova říše: Nacistická vláda v okupované Evropě*, Brno 2009.

PAXTON, Robert O., *La France de Vichy*, Paris 1997.

PAXTON, Robert O., *Vichy et les Juifs*, Paris 1981.

PESCHANSKI, Denis, *La France des Campes: L'Internement 1938–1946*, Mayenne 2002.

WIEVIORKA, Olivier, *Orphans of the Republic: The Nation's Legislators in Vichy France*, Cambridge 2009.

ZUCCOTTI, Susan, *Holocaust Odysseys: The Jews of Saint-Martin–Vésubie and their Flight Through France and Italy*, New Haven 2007.

8.2 Prameny

KLARSFELD, Serge, *Le Memorial de la Déportation des Juifs de France*, Paris 1978.

8.3 Internetové zdroje

Text:

<http://www.holocaust.cz/cz/history/countries/france>.

Přílohy:

Příloha č. 1, *Rozdělení Francie*, dostupné z:

http://lauhic.perso.neuf.fr/seconde_guerre_mondiale.html

Příloha č. 2, *Propagační leták hlásající novou politiku, tzv. Národní revoluci*, dostupné z:

http://www.thyssens.com/01chrono/chrono_1940.php

Příloha č. 3, *Le Statut des Juifs*, dostupné z:

<http://www.licra.org/commission/statut-juifs-petain>

Příloha č.4, *Francouzská židovská hvězda*, dostupné z:
<http://blogs.mediapart.fr/blog/fred-oberson/190810/loi-portant-statut-des-juifs>

9 RESUMÉ

The topic of my Bachelor's work is "The Form of the French anti–Semitic Policy in the Vichy Regime".

In this thesis I focused on the anti–Semitic policy of the Vichy regime. I try to describe the situation of the fall of France, which was defected from the Germans in June 1940. The territory of France was divided in two parts, the northern was under the control of the Germans and in the south was established French government in Vichy with Henri Philippe Pétain as its leader. In fact, a small part in the southeast was Italian, in this zone we can find Nice.

Pétain and his government started to publish anti–Semitic legislations. The anti–Jewish measures included the exclusion from some public professions and restrictions in everyday life.

After the occupation of the entire France in November 1942 started the deportations of the enemies of France, especially of Jews from Drancy and other concentration camps to Auschwitz in Poland.

In 1943 the members of the government changed their opinion and they refused some German deportation orders. But in fact, the Vichy regime had big responsibility for making such a discriminatory policy. Paris was liberated by the Allied forces at the end of August 1944.

10 SEZNAM ZKRATEK

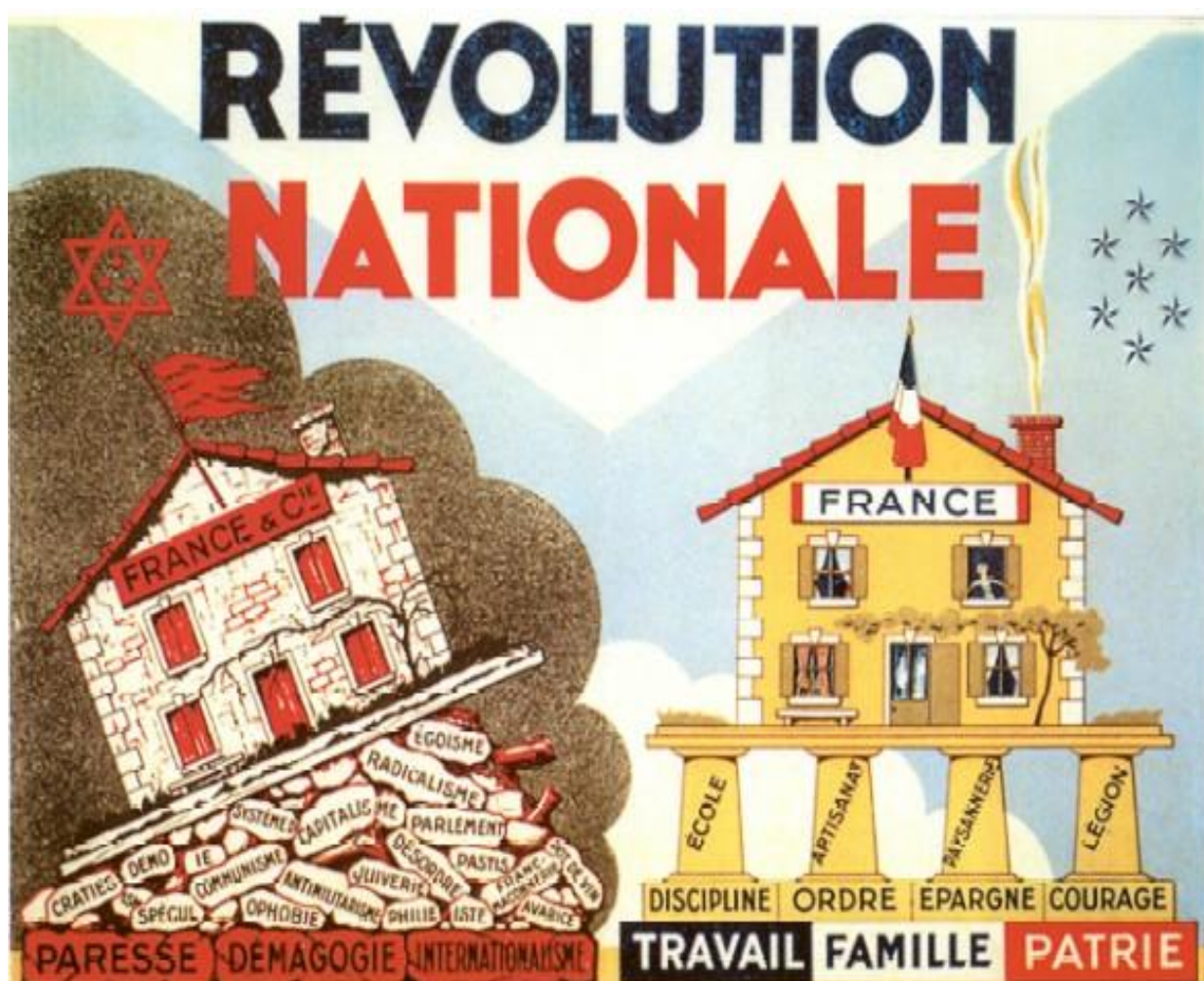
CGQJ	Commissariat–Général aux Question Juive
FFI	Forces Françaises de l'Interieur
GESTAPO	Geheimstaatspolizei
GTE	Groupments de Travailleurs Étrangers
MBF	Militärbefehlshaber in Frankreich
PQJ	Police aux Questions Juives
RSHA	Reichssicherheitshauptamt
SCAP	Services Français de Contrôle des Administrateurs Provisoires
SD	Sicherheitsdienst
SEC	Section d'Enquête et de Contrôle
SiPo	Sicherheitspolizei
SS	Shutzstaffel
UGIF	Union Générale des Israelites Français

11 PŘÍLOHY

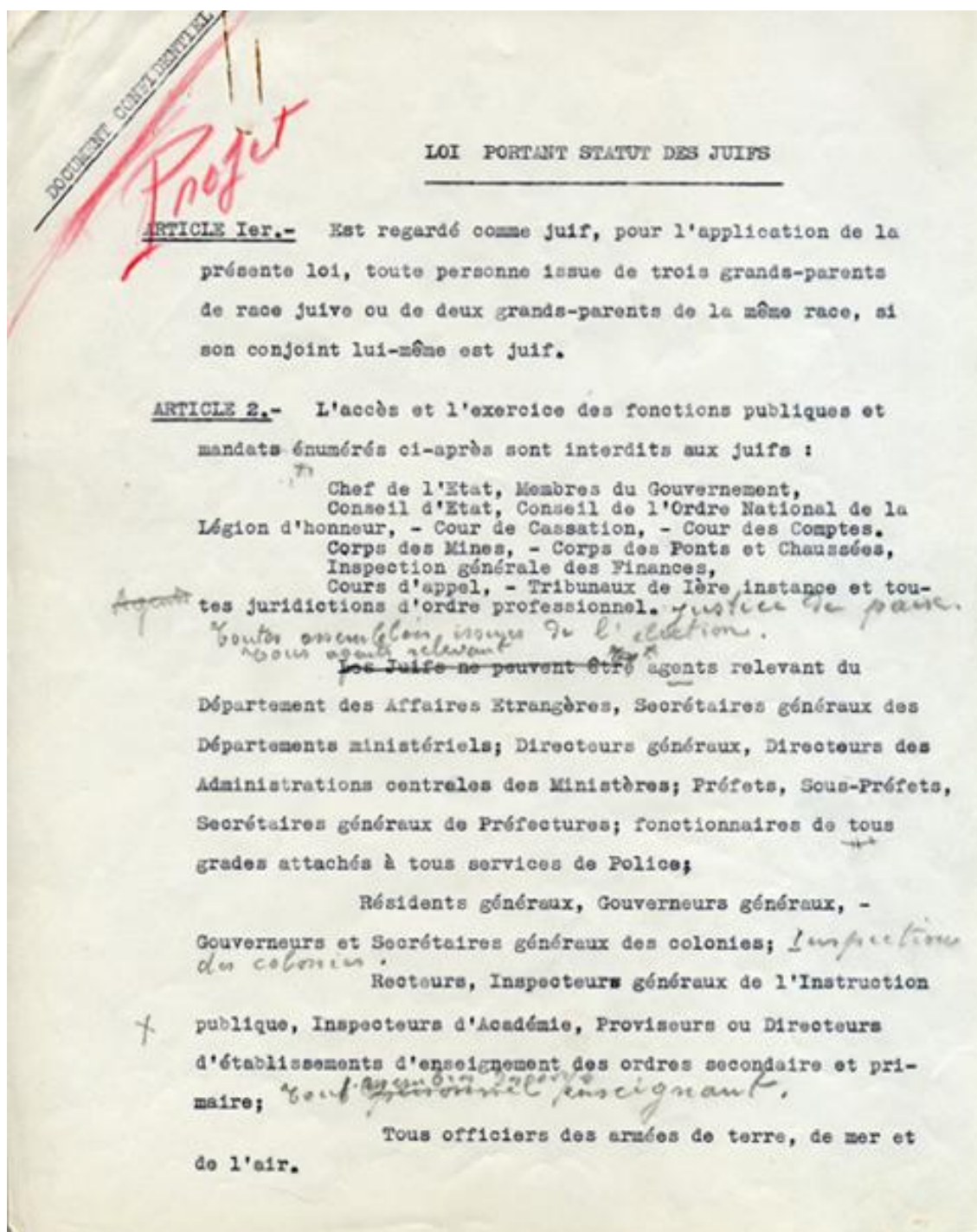
Příloha č. 1, Rozdělení Francie	46
Příloha č. 2, Propagační leták hlásající novou politiku, tzv. Národní revoluci	47
Příloha č. 3, Le Statut de Juifs.....	48
Příloha č. 4, Francouzská židovská hvězda.....	49
Příloha č. 5, Francouzské internační tábory na konci roku 1940.....	50
Příloha č. 6, Francouzské internační tábory v srpnu 1942	51

Příloha č. 1, Rozdělení Francie, zdroj: http://lauhic.perso.neuf.fr/seconde_guerre_mondiale.html

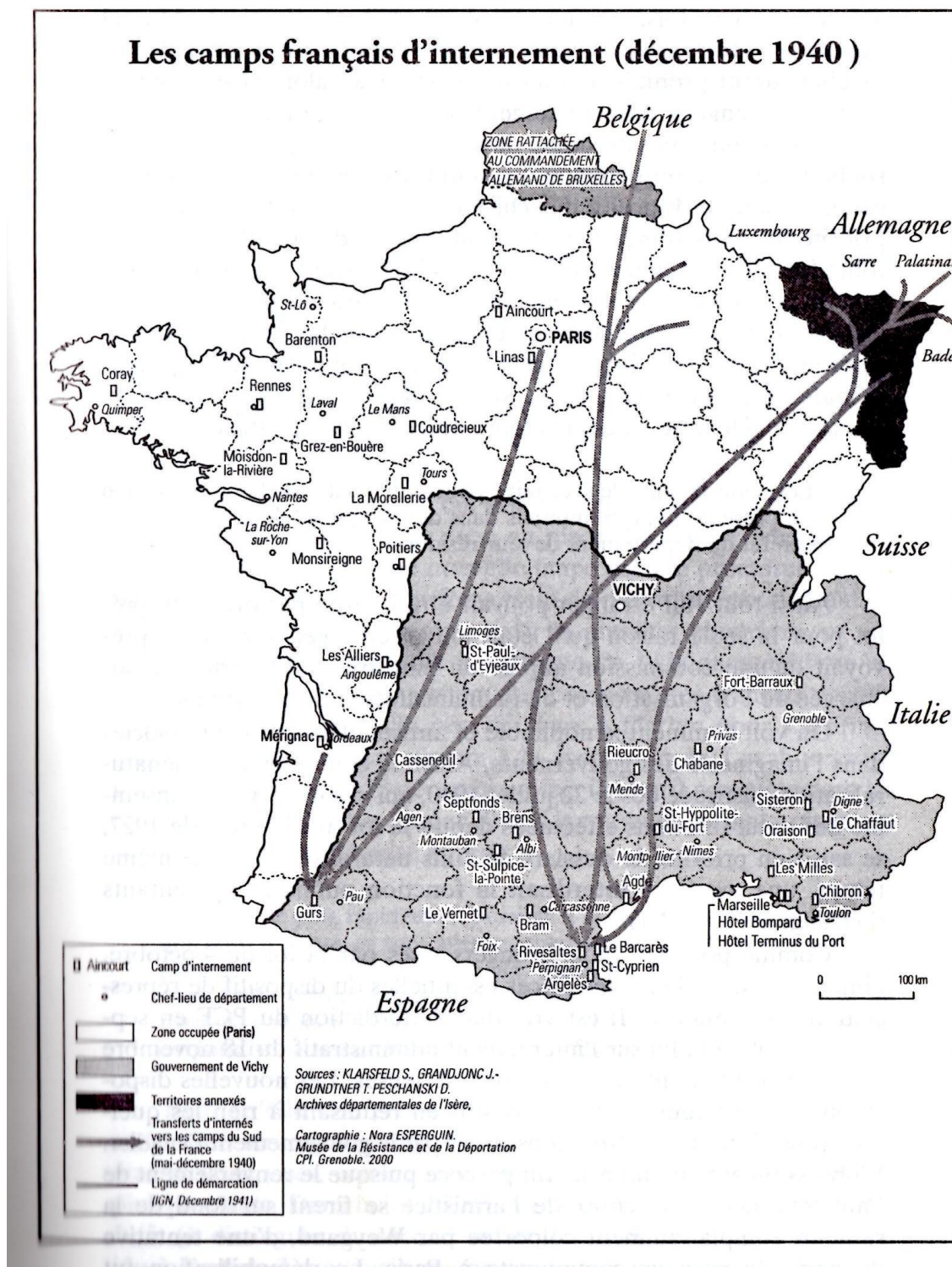
Příloha č. 2, Propagační leták hlásající novou politiku, tzv. Národní revoluci, zdroj:
http://www.thyssens.com/01chrono/chrono_1940.php

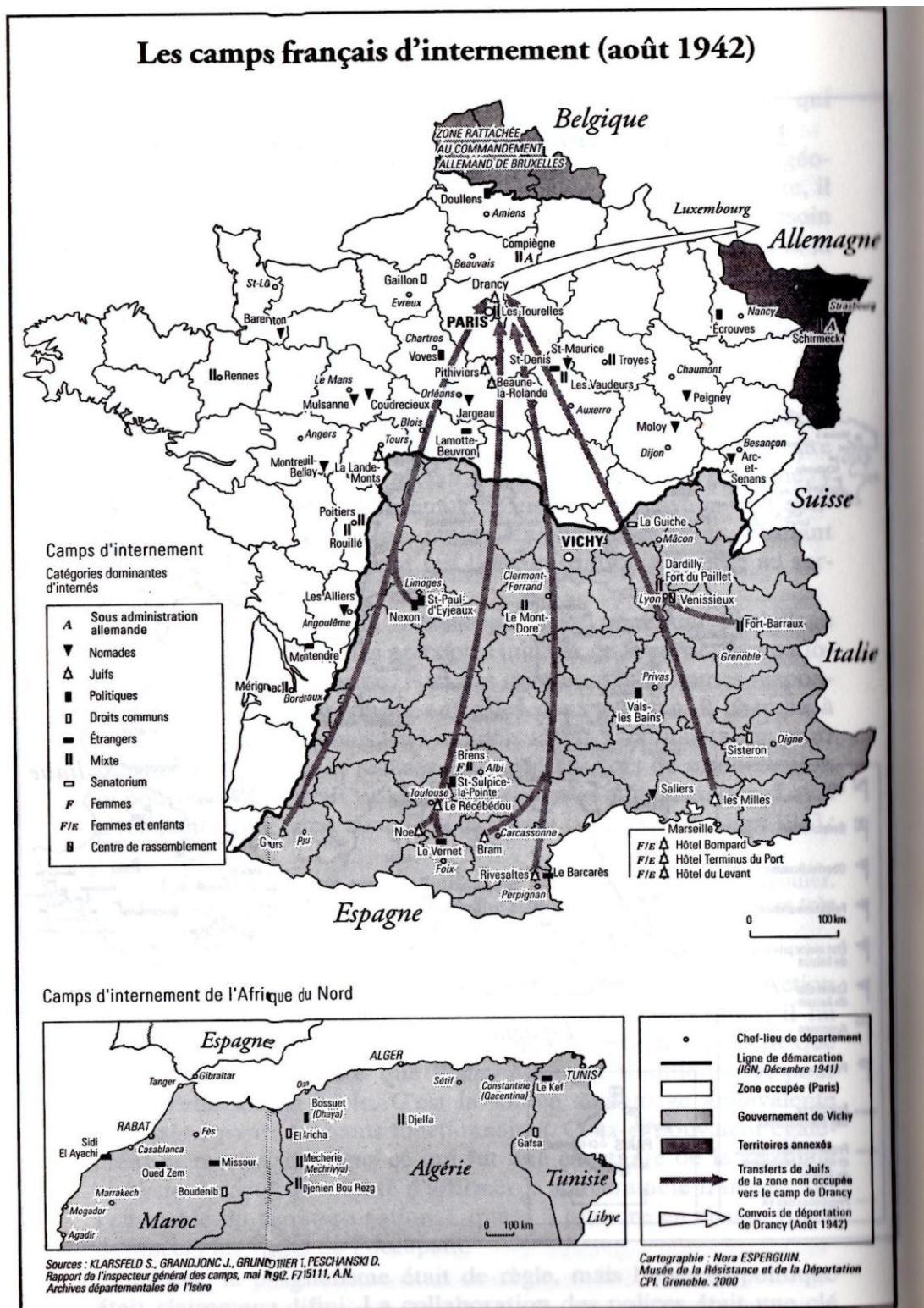
Příloha č. 3, Le Statut des Juifs, zdroj: <http://www.licra.org/commission/statut-juifs-petaim>

Příloha č. 4, Francouzská židovská hvězda, zdroj: <http://blogs.mediapart.fr/blog/fred-oberson/190810/loi-portant-statut-des-juifs>

Příloha č. 5, Francouzské internační tábory na konci roku 1940, zdroj: PESCHANSKI, Denis, *La France des Camps: L'Internement 1938–1946*, Mayenne 2002, s. 167.

Příloha č. 6, Francouzské internační tábory v srpnu 1942, zdroj: PESCHANSKI, Denis, *La France des Camps: L'Internement 1938–1946*, Mayenne 2002, s. 320.